RHIF YMCHWIL CYMDEITHASOL:
78/2022
DYDDIAD CYHOEDDI:
15/12/2022

Gwerthusiad o Welliannau Gorsaf Drenau Llandaf a Radur: Adroddiad Terfynol

© Hawlfraint y Goron
ISBN Digidol 978-1-80535-122-1

Gwerthusiad o Welliannau Gorsaf Drenau Llandaf a Radur: Adroddiad Terfynol

Dr Robert Francis – Carreg Las
Dr Ian Johnson – Ymgynghoriaeth Loxley

Loxley Consultancy

Adroddiad Ymchwil Llawn: Carreg Las, Loxley Consultancy (2021). *Gwerthusiad o Welliannau Gorsaf Drenau Llandaf a Radur: Adroddiad Terfynol*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru, adroddiad GSR rhif 78/2022.
Ar gael yma: https://llyw.cymru/gwerthusiad-terfynol-o-welliannau-gorsaf-drenau-llandaf-radur

Safbwyntiau'r ymchwilydd a fynegir yn yr adroddiad hwn ac nid o reidrwydd rhai Llywodraeth Cymru

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â:
Tîm Ymchwil, Monitro a Gwerthuso,
Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru,
Llywodraeth Cymru,
Parc Cathays,
Caerdydd
CF10 3NQ
E-bost: RME.MAILBOX@llyw.cymru

Tabl cynnwys

Rhestr o dablau 2

Rhestr o ffigurau 3

Geirfa 4

1. Rhagymadrodd 5

2. Adolygu Polisi 7

3. Methodoleg 12

4. Canfyddiadau 16

5. Casgliadau 51

6. Argymhellion 54

Atodiad A – Canllaw Pwnc Cyfweliadau â Rhanddeiliaid 55

Atodiad B - Arolygon Ar-lein 58

Rhestr o dablau

Tabl 3.1 Dangosyddion ThT Lefel Achos 15
Tabl 4.1 Ymatebion i'r Arolwg Ar-lein gan Ddefnyddwyr y Rheilffordd yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur 21
Tabl 4.2 Amlder defnydd ymatebwyr yng ngorsafoedd trenau Llandaf neu Radur 22
Tabl 4.3 Rhesymau ymatebwyr dros deithio o orsafoedd trên Llandaf neu Radur 22
Tabl 4.4 Oedran yr ymatebwyr yng ngorsafoedd trenau Llandaf neu Radur 23
Tabl 4.5 Statws cyflogaeth ymatebwyr yng ngorsafoedd trenau Llandaf neu Radur 24
Tabl 4.6 Cyflyrau iechyd a nodwyd 25
Tabl 4.7 Dull arferol o deithio i'r orsaf drenau 37

Rhestr o ffigurau

Ffigur 2.1: Rhwydwaith Metro 7
Ffigur 4.1: Niferoedd aeth i mewn ac allan o’r gorsafoedd rheilffordd fesul blwyddyn 17
Ffigur 4.2: Model Rhesymeg Gweithrediad Gwella Gorsaf Drenau Llandaf a Radur 19
Ffigur 4.3: Dosbarthiad rhyw ar draws ymatebwyr. 23
Ffigur 4.4: Arwyddion Amlieithog 26
Ffigur 4.5: Byrddau Gwybodaeth Teithio 27
Ffigur 4.6: Swyddfa Docynnau a Chyfleusterau ATM yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur ... 29
Ffigur 4.7: Teledu Cylch Cyfyng yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur 30
Ffigur 4.8: Llochesi Teithwyr yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur 32
Ffigur 4.9: Pontydd a Lifftiau a ariennir gan y Rhaglen Mynediad i Bawb. 35
Ffigur 4.10: Cyfleusterau Storio Beiciau yng Ngorsaf Radur 36
Ffigur 4.11: Cyfleusterau Parcio a Theithio gyda Gorsaf Radur yn y Cefndir 38
Ffigur 4.12 Effaith Gyffredinol Gwelliannau’r Gorsafoedd ar y defnydd o’r Rheilffyrdd 40
Ffigur 4.1 3 Siart Sefydliadol Cyflawni Prosiect 42

Geirfa

Acronym/Allweddair	Diffiniad
CGC	Cysylltiadau Gwaith Caerdydd
ThT	Themâu Trawsbynciol
CC&PhFfRh	Cyfle Cyfartal a Phrif Ffrydio Rhywedd
ERDF	Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop
DPA	Dangosyddion Perfformiad Allweddol
TRhG	Tabl Rhesymeg Gweithredu
M&G	Monitro a Gwerthuso
RhGGM	Rhaglen Gwella Gorsafoedd Metro
DC	Datblygu cynaliadwy
TC	Trafnidiaeth Cymru
MAT&AC	Mynd i'r Afael â Thlodi ac Allgáu Cymdeithasol
WEFO	Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru
LlC	Llywodraeth Cymru
IC	Iaith Gymraeg

1. Rhagymadrodd

1.1 Mae’r adran hon yn rhoi trosolwg o gwmpas y gwerthusiad a’i amcanion mewn perthynas â Rhaglen Weithredol ERDF Dwyrain Cymru.

1.2 Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Carreg Las Ltd, mewn partneriaeth â Loxley Consultancy, i gwblhau gwerthusiad o Brosiect Gwella Gorsaf Drenau Llandaf a Radur.

Cefndir

1.3 Mae **Gwelliannau Gorsaf Drenau Llandaf a Radur** yn elfen allweddol yng Ngham 1 o’r **Rhaglen Gwella Gorsafoedd Metro** (RhGGM), sy’n rhan o Raglen Metro De Cymru, sydd bellach yn ei hail gam. Ariennir y gweithrediad yn rhannol gan Gronfeydd Strwythurol Ewropeaidd trwy Raglen Weithredol ERDF Dwyrain Cymru.

1.4 Mae'r cynllun yn cyfrannu at darged allbwn Blaenoriaeth 4 ERDF Dwyrain Cymru *'Creu neu wella cyfleusterau rhyngfoddol'*

1.5 Mae'r gwelliannau i orsafoedd hefyd yn cyfrannu at Amcan Penodol 4.1 (Dwyrain Cymru): ' *Cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau trefol a chyflogaeth allweddol,*' yn ogystal â'r Themâu Trawsbynciol (ThT).

1.6 Mae cwmpas y gwerthusiad yn mynd i’r afael â chwe amcan penodol/cwestiwn ymchwil:

1. Penderfynu sut roedd gweithgaredd y prosiect yn adlewyrchu'r ymrwymiadau a nodir yn y Cynllun Busnes.
2. Asesu cyflawniad a chyflawniad y prosiect yn erbyn yr amcanion penodol (SO4.1 EW) dangosyddion allbwn perthnasol a dangosyddion canlyniadau fel yr amlinellir yn y Cynllun Busnes.
3. Sefydlu beth oedd canlyniadau canfyddedig y prosiect o safbwynt buddiolwyr o'r gwelliannau a wnaed.
4. Mynd i'r afael â chyflawniad a llwyddiannau’r prosiect o ran themâu trawsbynciol, nodau, amcanion a dangosyddion cysylltiedig â ThT a amlinellir yn y Cynllun Busnes.
5. Sefydlu canlyniadau canfyddedig y Rhaglen Mynediad i Bawb ar wahân o safbwynt y buddiolwyr arfaethedig.

6. Asesu'r prosesau rheoli prosiect a ddefnyddiwyd i gyflawni'r prosiect, gyda'r nod o bennu unrhyw wersi a ddysgwyd o'r cyfyngiadau y mae'r prosiect yn eu hwynebu a/neu agweddau ar gyflawni'r prosiect sy'n arwain at ganlyniadau cadarnhaol ac y gellid eu hystyried yn arfer da.

1.7 Cwblhawyd elfen adeiladu Gwelliannau Gorsaf Drenau Llandaf a Radur yn 2018.

Yr Adroddiad hwn

Mae'r adroddiad hwn wedi'i strwythuro fel a ganlyn:

1.8 **Pennod 2: Adolygu Polisi** - Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o'r cyd-destun polisi y tu ôl i weithrediad gwella gorsaf drenau Llandaf a Radur a'i le yn Rhaglen Weithredol ERDF Dwyrain Cymru, gan gynnwys camau gweithredu Themâu Trawsbynciol.

1.9 **Pennod 3: Methodoleg** - Mae'r adran hon yn disgrifio'r dull a'r fethodoleg a ddatblygwyd i gyflawni'r gwerthusiad. Mae hefyd yn rhoi manylion am yr offer ymchwil a ddefnyddiwyd a chyfyngiadau'r setiau data a grëwyd.

1.10 **Pennod 4: Canfyddiadau** - Mae'r adran hon yn rhoi dadansoddiad manwl o bob agwedd ar y briff gwerthuso, gan dynnu ar werthfawrogiad o'r Model Rhesymeg gweithrediadau. Mae asesiadau meintiol ac ansoddol wedi'u gosod allan i egluro canfyddiadau'r gwerthusiad.

1.11 **Pennod 5: Casgliadau** - Mae'r adran hon yn nodi casgliadau yn seiliedig ar ganfyddiadau allweddol y gwerthusiad ac yn cynnig persbectif ar wersi allweddol a ddysgwyd sydd â gwerth ar gyfer gweithrediadau tebyg yn y dyfodol.

1.12 **Pennod 6: Argymhellion** - Mae'r adran hon yn nodi argymhellion sy'n deillio o ganfyddiadau'r gwerthusiad.

2. Adolygu Polisi

2.1 Cyn nodi’r canfyddiadau allweddol o’r gwerthusiad, mae’n bwysig deall y cyd-destun polisi y cafodd y gwelliannau i orsafoedd eu hariannu yn eu herbyn, o ran y cyfraniad at bolisi Llywodraeth Cymru a Themâu Trawsbynciol ERDF.

Cyd-destun

2.2 Mae Llywodraeth Cymru wedi cydnabod ers tro byd yr angen gwirioneddol i wella gorsafoedd trenau ledled Cymru gan fod mynediad gwael, cyfleusterau aros diolwg, a’r canfyddiad o ddiffyg diogelwch i gyd yn rhwystrau i’r cynnydd yn y nifer sy’n defnyddio trafnidiaeth gyhoeddus. Mae'r gwelliannau arfaethedig i orsafoedd Llandaf a Radur yn ymateb i'r angen hwnnw.

2.3 Mae’n rhaid gweld cyd-destun lleol y defnydd o reilffyrdd o Landaf a Radur o safbwynt ehangach yn gysylltiedig â’r angen am gynllun Metro De Cymru yn ei gyfanrwydd.

Ffigur 2.1: Rhwydwaith Metro

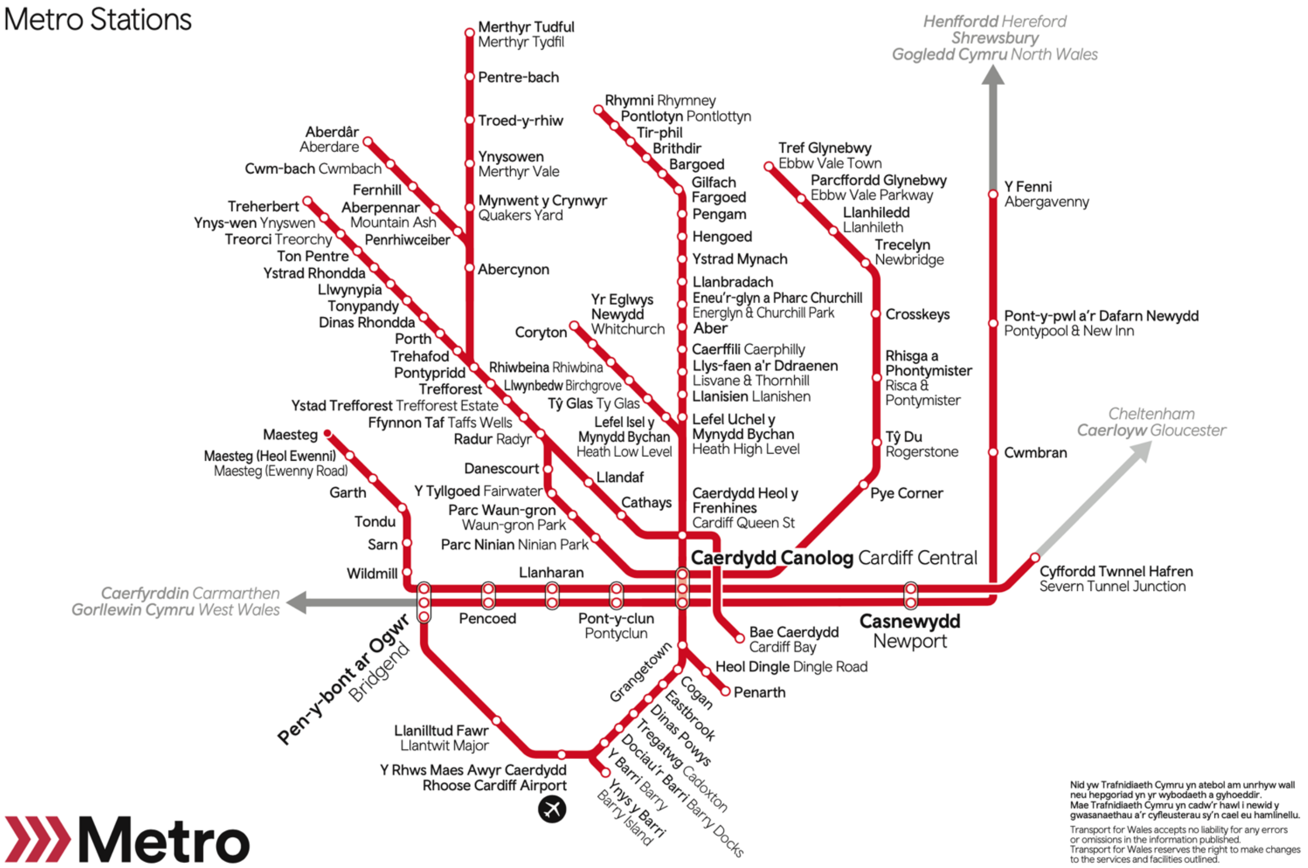

2.4 Nodwyd y galw am wella gorsafoedd ar draws y rhanbarth yn wreiddiol gan Gynghrair Trafnidiaeth De-ddwyrain Cymru, a gynigiodd welliannau i orsafoedd a chyfleusterau parcio a theithio, a ddaeth yn Rhaglen Gwella Gorsafoedd Metro (RhGGM) a ddatblygwyd yn fwy strategol. Cafwyd tystiolaeth bellach o'r angen mewn ymchwil a gomisiynwyd i nodi'r gwelliannau yr hoffai'r rhai sy'n defnyddio'r trenau a'r rhai nad ydynt yn defnyddio'r trenau eu gweld yn y gorsafoedd. Y nod yw darparu etifeddiaeth barhaus, gan gyfrannu at gynaliadwyedd hirdymor defnydd cynyddol o drafnidiaeth gyhoeddus, ar gyfer cymudo yn ogystal â theithiau eraill.

Perthnasedd i Strategaeth Drafnidiaeth Cymru

2.5 Roedd Strategaeth Drafnidiaeth Cymru (Mawrth 2010) yn nodi fframwaith polisi a dyheadau Llywodraeth Cymru ar gyfer creu system drafnidiaeth integredig i gyflawni agenda "Cymru'n Un" y Llywodraeth. Mae'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol yn cyd-fynd â'r Cynlluniau Trafnidiaeth Rhanbarthol wrth gyflawni Strategaeth Drafnidiaeth Cymru. Roedd y cynlluniau hyn yn cymryd agwedd gytbwys tuag at ddatblygu'r rhwydwaith trafnidiaeth, felly byddai'n parhau i gefnogi twf economaidd a hybu cynhwysiant cymdeithasol, tra'n chwarae ei ran wrth fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd. O safbwynt y rheilffyrdd, roedd y cynlluniau'n blaenoriaethu hygyrchedd (ee, bordio (mynd ar y trên) mwy gwastad), darpariaeth ar gyfer beiciau a mesurau i wella nid yn unig seilwaith yr orsaf, ond hefyd cyfnewid â dulliau eraill o deithio.

2.6 Ymhlith y cynlluniau a restrir yn y Cynllun Cyllid Trafnidiaeth Cenedlaethol galluogi (2015) roedd darpariaeth ar gyfer y rhaglen Mynediad i Bawb a oedd yn cynnwys cyllid ar gyfer gwelliannau hygyrchedd gorsafoedd yn Radur a Llandaf, sy'n ategu'r rhai a ariannwyd wedyn gan ERDF sy'n darparu gwerth ychwanegol drwy synergedd.

2.7 Wrth edrych i'r dyfodol, mae'n amlwg bod Llywodraeth Cymru yn cydnabod manteision y cynlluniau hyn ac yn parhau i fod yn ymrwymedig i gryfhau ei darpariaeth o seilwaith tebyg i'r hyn y mae Llwybr Newydd yn ei ddangos – Strategaeth Drafnidiaeth Cymru 2021.

Perthnasedd i Bolisïau a Strategaethau Cenedlaethol Eraill Llywodraeth Cymru

2.8 Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi nifer o bolisïau rhyng-gysylltiedig sydd wedi'u crynhoi yn ei Rhaglen Lywodraethu "Symud Cymru Ymlaen 2016-2021." Yn benodol, nod hirdymor Llywodraeth Cymru yw adeiladu Cymru sy'n ffyniannus a diogel, yn iach ac yn egnïol, yn uchelgeisiol ac yn dysgu, ac yn unedig a chysylltiedig. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn nodi'r prif ymrwymiadau mewn cyd-destun hirdymor i osod y sylfeini ar gyfer sicrhau ffyniant i bawb (Llywodraeth Cymru – Ffyniant i Bawb – Y Strategaeth Genedlaethol, 2016). Cefnogir hyn gan y Cynllun Gweithredu Economaidd a'r Contract Economaidd.

2.9 Y nod yw sbarduno economi Gymreig, sy'n lledaenu cyfleoedd ac yn mynd i'r afael ag anghydraddoldeb, gan sicrhau ffyniant unigol a chenedlaethol. Bydd hyn yn galluogi pobl i gyflawni eu huchelgeisiau a gwella eu llesiant trwy gyflogaeth sicr a chynaliadwy. Gellir cyflawni hyn drwy chwalu'r rhwystrau y mae llawer o bobl yn eu hwynebu i gael swydd, a chreu'r amgylchedd cywir i fusnesau dyfu a ffynnu.

2.10 Nododd y Fframwaith Blaenoriaethu Economaidd, a gynhyrchwyd yn wreiddiol yn 2013, yr angen am aliniad agosach rhwng buddsoddi cronfeydd yr UE a strategaethau Llywodraeth Cymru a'r UE ar gyfer swyddi a thwf. Mae'r fersiwn ddiwygiedig, a gynhyrchwyd yn 2018, yn rhoi mwy o amlygrwydd i'r cyfleoedd economaidd rhanbarthol, sy'n berthnasol i'r RhGGM a gwaith a ariennir gan ERDF Llandaf a Radur.

2.11 Mae'r dull yn ymgorffori'r cysyniadau sydd wedi'u hymgorffori yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, 2015 sy'n anelu at wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Yn benodol, rhoddodd y Ddeddf saith nod llesiant ar waith:

- Cymru lewyrchus
- Cymru gydnerth
- Cymru iachach
- Cymru fwy cyfartal
- Cymru o gymunedau cydlynus
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang.

2.12 Mae'r Ddeddf hefyd yn rhoi 'egwyddor datblygu cynaliadwy' ar waith, sy'n cynghori sefydliadau ar sut i gyflawni eu dyletswydd o dan y Ddeddf. Mae'r nodau hyn yn sail i gamau gweithredu ERDF ledled Cymru ac yn dylanwadu ar amcanion ThT pob gweithrediad.

2.13 Ymysg amcanion ThT mae hyrwyddo’r Gymraeg yn unol â Strategaeth Iaith Gymraeg y Llywodraeth: Cymraeg 2050, sy’n adeiladu ar Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 cynharach. Mewn ymateb i’r polisi hwn mae’r prosiect gwella gorsafoedd yn ymgorffori camau gweithredu sy’n sicrhau’r nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg (ee, trwy gyfrwng arwyddion newydd).

Rhaglen Cydgyfeiriant ERDF

2.14 Mae'r Prosiect Gwella Gorsafoedd yn gorwedd yn dda o fewn cwmpas Rhaglen Weithredol ERDF Dwyrain Cymru. Yn benodol, mae ffocws Echel Blaenoriaeth 4 ar Gysylltedd yn cydnabod pwysigrwydd buddsoddi mewn seilwaith allweddol. Mae gan fuddsoddiadau mewn trafnidiaeth a chysylltedd rôl alluogi allweddol yn economi Cymru i hybu twf, gan sicrhau bod trigolion yn gallu manteisio ar gyfleoedd newydd a ddaw yn sgil y buddsoddiad mewn seilwaith.

2.15 Nod cymorth gan yr ERDF yw ychwanegu gwerth at fuddsoddiadau trafnidiaeth arfaethedig, megis Metro De Cymru, drwy geisio sicrhau y gellir cyflawni’r effaith fwyaf drwy fuddsoddiadau cyflenwol (e.e., sicrhau bod cysylltedd lleol yn cael ei wella er mwyn sicrhau manteision economaidd a chymdeithasol ehangach). Mae'r gwelliannau i orsaf Llandaf a Radur yn cyfateb yn union i'r nod hwnnw. Buddsoddi mewn cysylltedd a seilwaith galluogi yw un o’r ysgogiadau pwysicaf y gall Llywodraeth Cymru ei ddefnyddio i helpu i gyflawni newid economaidd trawsnewidiol. Mae system drafnidiaeth sy'n gweithio'n dda yn helpu pobl i gael mynediad at ystod ehangach o swyddi ac ar gyfer marchnad lafur ehangach sydd ar gael i fusnesau.

2.16 Mae Echel Blaenoriaeth 4 hefyd yn cyfrannu at newid i economi carbon isel. Mae prosiectau seilwaith trafnidiaeth yn bwydo’r nod hwnnw drwy gefnogi cysylltedd trefol amlfodd cynaliadwy o fewn Rhanbarth Dinas Caerdydd.

Themâu Trawsbynciol ERDF

2.17 Yn unol â rheoliadau ERDF a Pholisi LIC, mae pob gweithrediad yn integreiddio ystod o ganlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a llesiant trwy roi sylw i gamau gweithredu Themau Trawsbynciol (ThT). Mae’r rhain yn canolbwyntio ar:

- Gyfle cyfartal/prif ffrydio rhyw a'r Gymraeg
- Datblygu cynaliadwy
- Mynd i'r afael â thlodi ac allgau cymdeithasol

2.18 Mae dull Trafnidiaeth Cymru (TC) o ddarparu seilwaith trafnidiaeth gynaliadwy yn dangos dealltwriaeth o bwysigrwydd gweithgareddau sy’n cefnogi amcanion ThT a nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol.

3. Methodoleg

Dull Gweithredu Cyffredinol

3.1 Wrth ddatblygu methodoleg werthuso, rydym wedi bod yn ymwybodol bod gwaith a gefnogir o dan ERDF yn rhan o'r RhGGM ehangach a phwysigrwydd gwahaniaethu rhwng yr hyn a ariannwyd drwy **Raglen Mynediad i Bawb Llywodraeth y DU**[1], a oedd yn cynnwys gwell mynediad i deithwyr â symudedd cyfyngedig. Serch hynny, credwn ei bod yn bwysig cymryd golwg gyfannol ar y gwelliannau i orsafoedd, gan nad yw canfyddiadau defnyddwyr rheilffyrdd yn debygol o wahaniaethu rhwng yr elfennau ar wahân a adeiladwyd yn ystod yr un cyfnod.

3.2 Rydym hefyd yn ymwybodol o'r ffaith bod prosiect Gwella Gorsaf Drenau Llandaf a Radur ar y gweill cyn y gofynnwyd am gyllid ERDF, ac felly wedi cael cymeradwyaeth ôl-weithredol ERDF. Mae hyn wedi effeithio ar argaeledd rhai dogfennau cynllunio ERDF safonol (ee, Model Rhesymeg, a Chynllun Monitro a Gwerthuso). Felly, mae ein dull gweithredu wedi'i addasu i fynd i'r afael â'r bylchau hyn.

3.3 Mae ein dull gweithredu yn seiliedig ar ddefnyddio canllawiau arfer gorau ac offer a thechnegau amrywiol i ddeall y gweithrediad a'i gyd-destun yn llawn. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Ymchwil desg i ddogfennau polisi sydd ar gael a llenyddiaeth sy'n ymwneud â'r gweithrediad i sefydlu dealltwriaeth lawn o'r prosiect ac i gefnogi dadansoddi a datblygu'r prosiect;
- Asesiadau arsylwi o gyflawni trwy ymweliadau safle, sy'n bwydo i mewn i'r gwerthusiad o effaith a chyflawniad amcanion;
- Gwaith maes yn ymgorffori trafodaethau gyda rhanddeiliaid a buddiolwyr allweddol i ganfod canfyddiad o'r prosiect i ddilysu amcanion, gwerth a disgwyliadau'r fenter.

3.4 Mae ein dealltwriaeth o'r gweithrediad wedi'i wella'n fawr drwy ddeialog agored gyda thîm Llywodraeth Cymru ar y dechrau a mynediad cynnar at ddogfennaeth y prosiect. Mae'r trafodaethau hynny wedi llywio ein methodoleg arfaethedig.

---

[1] Mynediad i Bawb: arian i wella hygyrchedd mewn gorsafoedd rheilffordd

3.5 Mae'r dull methodolegol o gasglu data wedi defnyddio cyfuniad o ddulliau ansoddol a meintiol i roi darlun cyflawn o gyflawniad. Yn benodol, mae data meintiol wedi'i dynnu o ystadegau swyddogol (ee, Swyddfa'r Rheoleiddiwr Rheilffyrdd) i gefnogi dadansoddiad hydredol a sefydlu sail ffeithiol gadarn ar gyfer dangos twf yn y defnydd o orsafoedd. Yn seiliedig ar hyn mae data cynradd a gasglwyd gan y gwerthusiad i ddarparu canfyddiadau ansoddol penodol buddiolwyr. Mae gan y dull hwn sy'n seiliedig ar arolwg y fantais o gasglu adborth uniongyrchol ar raddfa fawr gan ddefnyddwyr ar y gwelliannau i orsafoedd a fyddai fel arall yn ddiffygiol o ran, yn syml, arsylwi ar gyfleusterau yn ystod yr ymweliadau safle. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi lle mae cyfanswm yr ymatebion yn isel (ee, o dan 100) dylid bod yn ofalus wrth ddehongli unrhyw ganfyddiadau a gyflwynir fel canrannau.

3.6 Mae'r gwerthusiad wedi ceisio agor y broses casglu data i grŵp mor fawr â phosibl o fuddiolwyr. Cyflawnwyd hyn drwy wahodd cymaint o ddefnyddwyr rheilffyrdd â phosibl yn y ddwy orsaf i gymryd rhan yn yr arolwg ar-lein. Oherwydd y niferoedd is o ddefnyddwyr trenau yn y gorsafoedd (o ganlyniad i gyfyngiadau Covid-19 y Llywodraeth) rhagwelwyd y byddai nifer cyfyngedig o ymatebion yn dod i law. Barnwyd bod targed cyfun o tua 100 o ymatebion ar draws y ddwy orsaf yn dderbyniol. Er bod y dull hwn yn osgoi'r angen am fframiau sampl, mae'n cyflwyno rhai cyfyngiadau wrth ddadansoddi'r ymatebion. Er enghraifft, mae'n bwysig cydnabod y potensial ar gyfer hunanddewis gan ymatebwyr i gyflwyno rhagfarn. Yn ogystal, mae nodweddion a chyfansoddiad defnyddwyr y rheilffyrdd ar ddyddiad yr arolwg wedi'u dylanwadu'n anochel gan reoliadau Covid-19 sy'n argymell bod cymudwyr yn gweithio gartref lle bo modd. Os caiff ei gyfuno â ffynonellau data eraill mewn dadansoddiad yn y dyfodol, dylid rhoi sylw i ffactorau fel:

- y diwrnod o'r wythnos pan gynhaliwyd yr arolwg
- pwrpas y daith a nodir
- proffil rhyw ac oedran yr ymatebwyr.

3.7 Mae'r tablau yn Adran 4 yn rhoi manylion y ffactorau perthnasol.

3.8 Gweinyddwyd yr arolwg defnyddwyr rheilffyrdd drwy roi cardiau gwahoddiad i ddefnyddwyr y rheilffyrdd ar y platfform. Roedd y cardiau'n cynnwys cod QR, felly roedd ymatebwyr yn gallu cyrchu'r holiadur yn hawdd ar ffonau clyfar a gliniaduron. Roedd y dull hwn yn galluogi'r derbynwyr i fod yn ddienw tra bod nodweddion allweddol yn cael eu nodi. Wrth gadw ymatebwyr yn ddienw, disgwyliwyd gwella'r cyfraddau ymateb.

3.9 Mae'r holiadur yn darparu meysydd data sy'n ymwneud ag ymwybyddiaeth o'r gorsafoedd, oedran, rhyw, rhyw, statws anabledd, cefndir ethnig, gallu yn y Gymraeg, crefydd, statws cyflogaeth, pwrpas y daith, a chanfyddiadau o ddiogelwch a boddhad â'r cyfleusterau a ddefnyddir (e.e., storio beiciau, parcio, ac ati) a'r gwelliannau penodol i orsafoedd.

3.10 Mae dadansoddiad o'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys mewn adroddiadau cynnydd wedi'i chyfyngu gan mai dim ond dau adroddiad sydd ar gael, ac mae'r ddau yn ymdrin â chyfnodau tua diwedd y gweithrediad. Mae hyn yn cyfyngu ar dystiolaeth o unrhyw faterion a godwyd yn ystod y gwaith adeiladu a sut y cafodd yr heriau hyn eu lliniaru. Er mwyn goresgyn y diffyg hwn mae'r gwerthusiad yn dibynnu ar gyfweliadau â rhanddeiliaid i ddeall sut y datblygodd y prosiect a sut y rheolwyd rhyngweithio a chyfathrebu effeithiol o fewn y tîm cyflawni. Roedd y dewis o randdeiliaid ar gyfer eu cyfweld yn seiliedig ar nodi'r rhai sy'n ymwneud fwyaf uniongyrchol â'r gweithrediad a'u hargaeledd. Roedd rhai wedi symud ymlaen, ond roedd digon yn parhau i fod yn eu swyddi i ddarparu gwybodaeth gefndirol. Rhoddwyd Canllaw Pwnc a Hysbysiad Preifatrwydd i bob cyfwelai cyn cymryd rhan mewn cyfweliad fideo-gynadledda er mwyn goresgyn cyfyngiadau Covid-19.

3.11 Ceisiwyd gwybodaeth i fynd i'r afael â chwestiynau ynghylch y ffordd y cafodd Themâu Trawsbynciol eu llunio a'u cyflwyno drwy'r adolygiad astudiaeth ddesg o'r wybodaeth sydd ar gael ac yna cyfweliadau a gynhaliwyd â rhanddeiliaid allweddol a chanfyddiadau a adroddwyd gan fuddiolwyr yn yr arolwg ar-lein.

3.12 Yn gyffredin â holl weithrediadau WEFO a ariennir gan ERDF, mae'r ffocws ThT ar themâu:

- Cyfle cyfartal a phrif ffrydio rhywedd a'r Gymraeg
- Datblygu cynaliadwy
- Mynd i'r afael â thlodi ac allgau cymdeithasol

3.13 Fel rhan o'r ymrwymiad i gyflawni'r amcanion ThT, nodwyd ystod o Ddangosyddion ThT Lefel Achos yn ystod y cam cynllunio busnes, ac mae'r rhain hefyd wedi'u cynnwys yn y gwerthusiad. Nodir y dangosyddion Lefel Achos yn Nhabl 3.1.

Tabl 3.1 Dangosyddion ThT Lefel Achos

ThT	Dangosydd Lefel Achos
Cyfle cyfartal/ prif ffrydio rhyw a'r Gymraeg	Gweithgaredd cefnogi siaradwyr Cymraeg Ymgysylltu â Grŵp Mynediad Anabledd
Datblygu cynaliadwy	Datblygu mentrau trafnidiaeth gynaliadwy
Mynd i'r afael â thlodi ac allgau cymdeithasol	Ni nodwyd unrhyw ddangosyddion ychwanegol
ThT Cyffredinol	• Gweithgaredd arfer da ymgysylltu â rhanddeiliaid • Datblygu / ymgysylltu â Hyrwyddwyr ThT • Integreiddio cymalau cymdeithasol

Ffynhonnell: Cynllun Busnes

3.14 Cytunwyd ar yr holl ddeunydd a gynhyrchwyd ar gyfer y gwerthusiad (ee, Canllawiau Pwnc, Holiaduron a Hysbysiadau Preifatrwydd) i'w ddefnyddio mewn cyfweliadau, neu arolygon gyda rheolwr contract Llywodraeth Cymru cyn ei gyfieithu i'r Gymraeg yn unol â Pholisi Iaith LIC.

4. Canfyddiadau

4.1 Ar y cyfan, mae'r gweithrediad wedi bod yn hynod lwyddiannus o ran bodloni amcanion a nodir yn y Cynllun Busnes.

4.2 Mae'r adran hon yn rhoi dadansoddiad manwl o bob agwedd ar y briff gwerthuso, gan dynnu ar werthfawrogiad o'r Model Rhesymeg gweithrediadau. Mae asesiadau meintiol ac ansoddol wedi'u gosod allan i egluro canfyddiadau'r gwerthusiad.

Sylwadau Cyffredinol

4.3 Mae gweithrediad gwella gorsafoedd Llandaf a Radur yn brosiect cyfalaf sy'n creu'r seilwaith angenrheidiol i wireddu amcanion sy'n bwydo i Raglen Weithredol ERDF Dwyrain Cymru[2], yn benodol targed allbwn Blaenoriaeth 4 ***'Creu neu wella cyfleusterau rhyngfoddol'*** .

4.4 Mae'r gwelliannau seilwaith a wnaed yng ngorsafoedd trenau Llandaf a Radur yn cyfrannu at greu neu wella 2 gyfleuster rhyngfoddol tuag at darged allbwn cyffredinol y Rhaglen. **Felly, canfyddwn fod yr amcan meintiol hwn yn cael ei gyflawni**.

4.5 Yn ogystal, mae'r gwelliannau i orsafoedd yn cyfrannu at Amcan Penodol Dwyrain Cymru 4.1: ***'Cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau trefol a chyflogaeth allweddol.'*** Cyflwynir tystiolaeth i gefnogi casgliadau ar wireddu'r amcan hwn yn y dadansoddiad a ganlyn ac fe'i gosodir yn erbyn y cefndir hwnnw o gyfyngiadau Covid-19 sy'n effeithio ar y defnydd o orsafoedd.

Heriau Allweddol

Her Cyfyngiadau COVID-19

4.6 Ni effeithiwyd ar y cam adeiladu seilwaith gan Covid-19, gan iddo gael ei gwblhau yn 2018.

4.7 Y brif her a gyflwynir i'r gwerthusiad yw effaith cyfyngiadau Covid-19 o ran argaeledd data cymharol am deithwyr rheilffordd (h.y., cyn ac ar ôl y pandemig) i ddangos newidiadau yn y defnydd o orsafoedd. Mae dangosydd canlyniadau

[2] Rhaglen Cronfeydd Strwythurol yr UE 2014 i 2020: rhaglen weithredol

Amcan Penodol 4.1 yn cyfeirio at rai yn 'mynd i mewn ac allan' o orsafoedd, fel yr amcangyfrifir gan ystadegau'r Swyddfa Rheilffyrdd a Ffyrdd, yn seiliedig ar werthiant tocynnau mewn blynyddoedd ariannol.

4.8 Mae’r gwerthusiad wedi defnyddio data tocynnau ar gyfer y ddwy orsaf i ddangos effaith tymor byr y gwelliannau (a welwyd yn 2018 a 2019), ond mae canllawiau gwaith o gartref Covid-19 wedi atal unrhyw ddadansoddiad dibynadwy ar gyfer defnydd rheilffordd 2020 a 2021.

Ffigur 4.1: Nifer y sawl sy’n cyrchu’r gorsafoedd rheilffordd a'r rhai sy'n gadael fesul blwyddyn

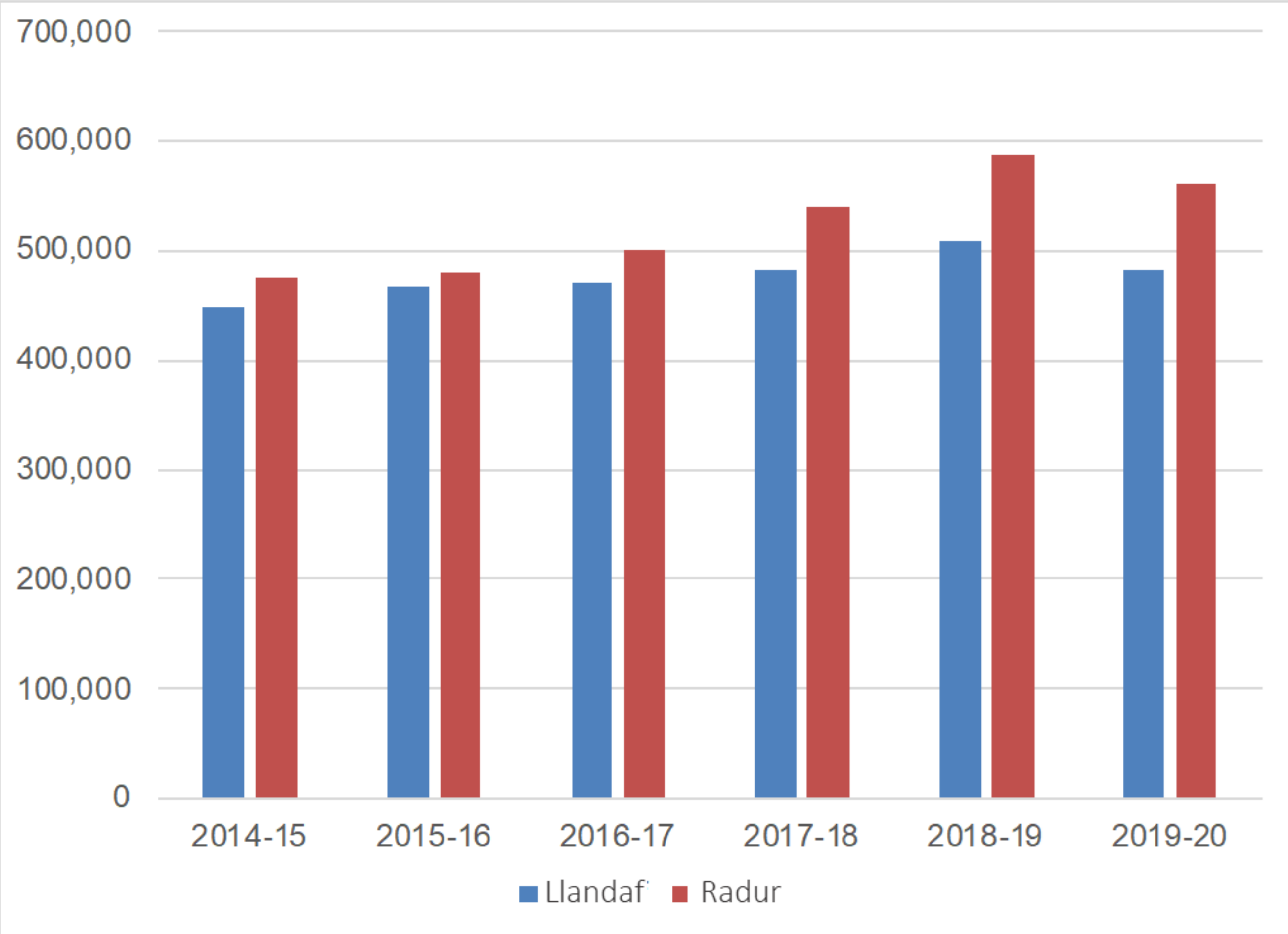

Ffynhonnell: National Rail Trends, Proffiliau Defnyddwyr Rhanbarthol, Swyddfa'r Rheoleiddiwr Rheilffyrdd

4.9 Mae'r ystadegau diweddaraf a gyflwynir yn Ffigur 4.1 ar gyfer blynyddoedd ariannol sy'n cwmpasu'r cyfnod o fis Ebrill i fis Mawrth. Mae'r duedd ar i fyny yn y defnydd o reilffyrdd yn debyg ym mhob gorsaf, gyda Radur, fel cyfnewidfa, â lefelau uwch o ran defnydd. Roedd y defnydd o orsafoedd yn cynyddu'n araf cyn y gwelliannau i

orsafoedd (ee, yn Llandaf 0.5 y cant yn 2016-17 a Radur o 4.8 y cant). Parhaodd y defnydd i dyfu yn ystod y cyfnod adeiladu (ee, yn Llandaf 2.9 y cant yn 2017-18 a Radur o 7.4 y cant). Cyflymodd hyn ymhellach ar ôl ei gwblhau yn 2018 (ee, 2018-19 Llandaf o 5.3 y cant a Radur o 5.3 y cant). Er mwyn cymharu, dim ond 0.4 y cant y bu i'r nawddogaeth ar draws Cymru gyfan godi yn 2018-19.

4.10 Parhaodd y ffigurau defnydd rheilffyrdd ar gyfer 2019-20 yn gryf er gwaethaf effaith rheolau gwaith o gartref a chyfnodau clo Covid-19, gyda chwympiadau yn y ddwy orsaf yn cyd-fynd yn fras â'r gostyngiad cenedlaethol o 4.4 y cant.

4.11 Yn seiliedig ar y data defnydd crai gellir gweld y bu cynnydd cyson mewn symudedd i ac o ganolfannau trefol a chyflogaeth allweddol sy'n gysylltiedig â'r gorsafoedd, a allai gael ei briodoli i ddarpariaeth gwasanaeth mwy deniadol. **Felly, cyfrannu'n gadarnhaol at ddangosydd canlyniad Amcan Penodol 4.1. *'Cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau trefol a chyflogaeth allweddol.'***

4.12 Ategir y canfyddiad hwn ymhellach gan ein hasesiad o ganfyddiadau defnyddwyr rheilffyrdd o'r gwelliannau i orsafoedd.

Her Adeiladu'r Model Rhesymeg yn Ôl-weithredol

4.13 Ers i'r gwaith gwella gorsafoedd dderbyn cymeradwyaeth grant fel prosiect ôl-weithredol a oedd bron â chael ei gwblhau, nid oedd Model Rhesymeg ERDF confensiynol wedi'i ddatblygu fel rhan o'i Achos Busnes. Mae'r gwerthusiad, felly, wedi llunio model i gynorthwyo ein hasesiad.

4.14 Mae'r dasg o adeiladu a dilysu'r model rhesymeg wedi tynnu ar y Tabl Rhesymeg Gweithredu (TRhG) a'r cynllun busnes a ddatblygwyd ar adeg y cais grant. Cymerir meintioli'r 'Canlyniadau' ac 'Allbynnau' disgwyliedig o'r Cytundeb Grant Gweithrediadau. Mae asesiad o lwyddiant yn seiliedig ar gyflawni mesuradwy yn erbyn y Dangosyddion Perfformiad Allweddol (DPA), gyda thystiolaeth o ymweliadau safle ac adroddiadau cynnydd i WEFO.

4.15 Yn dilyn adolygiad o achos busnes y Gweithrediad Gwella Gorsafoedd ac TRhG rydym wedi datblygu'r model rhesymeg a nodir yn Ffigur 4.2.

Ffigur 4.2: Model Rhesymeg Gweithrediad Gwella Gorsaf Drenau Llandaf a Radur

Cyd-destun	Mewnbynnau	Allbynnau	Canlyniadau	Effaith
Mae asesiadau o seilwaith gorsafoedd wedi nodi bod angen gwella cyfleusterau gorsafoedd ledled Cymru gan fod cyfleusterau a pharcio gwael yn cael eu gweld fel rhwystr sy'n cyfyngu ar ba mor ddeniadol yw teithiau trên. Yn benodol, canfyddir bod angen: • Gwella ymddangosiad / atyniad cyfleusterau. • Gwella diogelwch i mewn yn ac o amgylch gorsafoedd. • Gwella hygyrchedd ar gyfer defnyddwyr rheilffyrdd â symudedd cyfyngedig. • Gwella cysylltedd trafnidiaeth gyhoeddus â chanolfannau cyflogaeth a gwasanaethau. • Annog pobl i ddefnyddio dulliau teithio mwy cynaliadwy	Cyllid ERDF o £1,313,073 Cyllid Llywodraeth Cymru i gynyddu cyfanswm cyllideb y prosiect i £2,626,147	Gwelliannau yn Llandaf: • Wyneb newydd a draeniad ar gyfer y maes parcio a mannau palmantog. • Gwell mynediad i draffig, mannau parcio ceir a mannau codi teithwyr. • 2 Loches teithwyr newydd gyda chamerâu cylch cyfyng. • Gwell mynediad i Un peiriant gwerthu tocynnau presennol (TVM) ar blatfform 1 ac Un TVM newydd ar blatfform 2. • Mynediad wedi'i ailgyflunio ar gyfer y swyddfa docynnau. • 2 stand beiciau newydd ac 1 lloches newydd. • Arwyddion a byrddau gwybodaeth newydd. Gwelliannau yn Radur: • Swyddfa docynnau newydd. • Cyfleusterau beicio ychwanegol. • Llochesi platfform caeedig newydd. • TCC a goleuadau ychwanegol. • Maes parcio newydd ar gyfer 157 o geir a chyfleuster Ryde wrth ymyl yr orsaf. Dangosyddion Allbwn ERDF: • Cyfleusterau rhyngfoddol wedi'u creu neu eu gwella #2.	Cynnydd yn Nawdogaeth Rheilffyrdd o ganlyniad i: • Well integreiddiad gyda dulliau eraill o deithio. • Gwell cysylltedd i gael mynediad at gyflogaeth a gwasanaethau (gan gynnwys y rhai gydag anghenion hygyrchedd). • Mwy o ymdeimlad o ddiogelwch. Yn ychwanegol: Bydd y gwelliannau i orsafoedd yn cyfrannu'n anuniongyrchol at ostyngiad mewn allyriadau sy'n cyfateb i CO2 ar draws Metro De Cymru ehangach.	Mae gan y cynllun Metro, y mae'r gweithrediad hwn yn elfen allweddol ohono, y potensial i gyfrannu tuag at gyflawni newid trawsnewidiol yn economi De-ddwyrain Cymru ac at dwf Prifddinas-Rhanbarth Caerdydd. Rhagwelir y byddai hyn ar ffurf: • Cynnydd yn niferoedd y teithwyr ar y Metro. • Symud moddol o'r car i drafnidiaeth gyhoeddus. • Gwell canfyddiad cyhoeddus o deithio ar drenau.

4.16 Mae'r gwerthusiad yn canfod bod yr allbynnau meintiol penodol ar gyfer pob gorsaf, a nodir yn y model rhesymeg, wedi'u cyflawni yn y ddwy orsaf.

4.17 Cyflawnwyd yr allbynnau hyn yn effeithlon gyda gwariant cymwys o £2,626,147 o gyllid ERDF yn arwain at Grant ERDF o £1,313,073.

Ansawdd y Cyfleusterau a Chanfyddiadau Buddiolwyr o Welliannau'r Gorsafoedd

4.18 Mae'r allbynnau disgwyliedig o ddylunio ac adeiladu cyfleusterau gorsafoedd newydd yng ngorsafoedd Llandaf a Radur wedi'u hasesu drwy ymweliadau safle. Mae'r rhain yn cynnwys:

Yng Ngorsaf Llandaf:

- 2 loches ar blatfform gyda theledu cylch cyfyng
- Gwell mynediad at beiriannau gwerthu tocynnau ar blatfformau 1 a 2
- Mynediad wedi'i ail-gyflunio i'r swyddfa docynnau
- 2 sied feics newydd ac 1 lloches
- Gwell mynediad i draffig, mannau parcio ceir a mannau codi teithwyr
- Arwyddion a byrddau gwybodaeth newydd.

Yng Ngorsaf Radur:

- Llochesi platfform caeedig
- TCC a goleuadau ychwanegol
- Swyddfa docynnau newydd
- Cyfleusterau beicio ychwanegol
- 187 o leoedd Parcio a Theithio.

4.19 Gellir gweld ansawdd y gwelliannau i orsafoedd yn seiliedig ar arsylwi'r cyfleusterau a chymariaethau â thystiolaeth ffotograffig cyn-y-gwelliannau. Ategir hyn gan y farn gyffredinol a fynegwyd gan ddefnyddwyr gorsafoedd yn yr arolwg ar-lein.

4.20 Dim ond rhan o'r stori y tu ôl i lwyddiant y gwelliannau i orsafoedd y mae cyflawni targedau allbwn meintiol yn ei hadrodd. Er mwyn deall y newid a welwyd yn ymddygiad defnyddwyr y rheilffyrdd, mae'r gwerthusiad wedi ceisio darganfod beth yw canfyddiadau defnyddwyr gorsafoedd. Dosbarthwyd gwahoddiadau i gymryd rhan mewn arolwg ar-lein i bob teithiwr a ymunodd â gwasanaethau rheilffordd yng ngorsafoedd Llandaf a Radur yn ystod yr wythnos yn dechrau dydd Llun 28 Chwefror 2022 ar yr adegau canlynol:

Dydd Llun o 7.00yb i 10.30yb
Dydd Mawrth o 7.00yb i 10.30yb
Dydd Iau o 9.00yb i 12.00yb
Dydd Gwener o 7.00yb i 10.30yb
Dydd Sadwrn o 7.30yb i 11.30yb

4.21 Roedd yr amserau a ddewiswyd i ddosbarthu gwahoddiadau yn seiliedig ar pa pryd y byddai uchafswm nifer y defnyddwyr trenau yn bresennol yn y gorsafoedd. Nid oedd y niferoedd isel o ddefnyddwyr trenau y tu allan i'r amseroedd hyn yn ei gwneud hi'n werth cynnal arolwg am gyfnodau hwy. Cydnabyddir y gallai rhai safbwyntiau amgen fod wedi dod i law ar adegau na gafodd eu cynnwys (ee, efallai y byddai gan y defnyddwyr hwyr y nos wedi bod â barn ynghylch teimlo'n ddiogel).

4.22 Dewiswyd yr amseroedd yn ystod yr wythnos fel cyfnodau brig ar gyfer pobl sy’n cymudo’n aml ar y rheilffyrdd, a chynhwyswyd yr arolwg ar y penwythnos i sicrhau

yr ymgysylltwyd â defnyddwyr hamdden er mwyn rhoi darlun gwell o boblogaeth gyffredinol defnyddwyr y rheilffyrdd.

Nodweddion Cyffredinol Ymatebwyr i'r Arolwg Ar-lein

4.23 Er mwyn darparu cyd-destun ar gyfer y dadansoddiad mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o gyfradd ymateb yr arolwg a data sy'n disgrifio nodweddion cyffredinol yr ymatebwyr.

4.24 Derbyniwyd cyfanswm o 96 o ymatebion i'r holiadur ar-lein. Gyda nifer yr ymatebion yn llai na 100, cynghorir darllenwyr i ystyried nifer yr ymatebion, yn hytrach na dibynnu ar ganrannau yn unig. Serch hynny, gyda'r cyfanswm yn agos at y trothwy teimlwyd ei bod yn briodol, er hwylustod o ran dangos y canlyniadau, i gyflwyno'r canfyddiadau fel canran hefyd. Fel y cyfryw, mae angen cymryd y ffigwr canrannol yng nghyd-destun nifer yr ymatebion.

4.25 Mae Tabl 4.1 yn dangos cyfanswm yr ymatebion a'u dosbarthiad rhwng gorsafoedd.

Tabl 4.1 Ymatebion i'r Arolwg Ar-lein gan Ddefnyddwyr y Rheilffordd yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur

Gorsaf	Gwahoddiadau a Ddosbarthwyd	Nifer yr Holiaduron a Gwblhawyd	Canran Cyfradd Ymateb
Llandaf	333	51	15.32
Radur	311	45	14.47
Cyfanswm	644	96	14.91

Ffynhonnell: Data cynradd o'r arolwg ar-lein

4.26 Er mwyn canfod pa mor gyfarwydd ydynt â'r gorsafoedd, gofynnwyd i'r ymatebwyr, *"Pa mor aml ydych chi'n defnyddio gorsafoedd trên Llandaf neu Radur?"* Dengys Tabl 4.2 fod y mwyafrif helaeth (67.72 y cant) o'r rhai a ymatebodd yn ddefnyddwyr cyson (h.y., mwy na dwywaith yr wythnos), tra bod 34.38 y cant o bosibl yn dal i ddilyn canllawiau gweithio yn rhannol o gartref.

Tabl 4.2 Amlder defnydd ymatebwyr yng ngorsafoedd trenau Llandaf neu Radur

	Gorsaf Llandaf		Gorsaf Radur		Cyfanswm	
Amlder y defnydd:	Rhif	Canran	Rhif	Canran	Rhif	Canran
Pob dydd	6	11.76	5	11.11	11	11.46
4-6 gwaith yr wythnos	10	19.61	11	24.41	21	21.88
2-3 gwaith yr wythnos	16	31.37	17	37.78	33	34.38
Unwaith yr wythnos	3	5.89	3	6.67	6	6.25
Unwaith bob pythefnos	9	17.69	3	6.67	12	12.50
Unwaith bob mis	2	3.92	3	6.67	5	5.21
Llai nag unwaith y mis	5	9.80	3	6.67	8	8.33

Ffynhonnell: Data sylfaenol o’r arolwg ar-lein

4.27 Pan ofynnwyd iddynt ynghylch diben eu taith, canfuwyd mai cymudwyr yw'r defnyddwyr cyson, naill ai ar gyfer gwaith neu addysg. Mae Tabl 4.3 yn rhoi manylion y rheswm dros deithio.

Tabl 4.3 Rhesymau'r ymatebwyr dros deithio o orsafoedd trên Llandaf neu Radur

	Gorsaf Llandaf		Gorsaf Radur		Cyfanswm	
Amlder y defnydd:	Rhif	Canran	Rhif	Canran	Rhif	Canran
Cymudo i'r Gwaith neu o'r Gwaith	32	62.75	29	65.91	61	64.21
Cymudo i neu o Ysgol / Addysg Bellach	7	13.7	5	11.36	12	12.63
Taith hamdden (e.e. siopa, sinema, ymweld â ffrindiau a pherthnasau, chwaraeon)	23	45.10	15	34.09	38	40.00

Ffynhonnell: Data sylfaenol o’r arolwg ar-lein
Nodyn: Gallai ymatebwyr ddewis opsiynau lluosog fel nad yw'r canrannau'n dod i gyfanswm o 100 y cant.

4.28 Mae dros hanner yr ymatebwyr a ddangosir yn Ffigur 4.3 yn nodi eu bod yn Fenyw (57.29 y cant). Mae angen cadw hyn mewn cof wrth ystyried ymatebion i rai agweddau ar welliannau i orsafoedd (ee, canfyddiadau o ddiogelwch).

Ffigur 4.3: Dosbarthiad rhyw ar draws ymatebwyr.

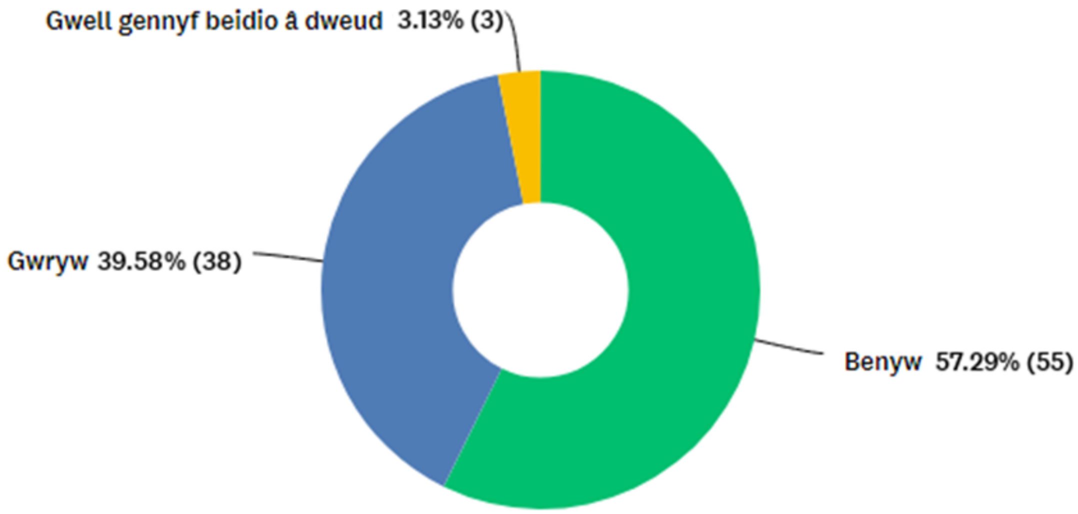

4.29 Mae dosbarthiad oedran yr ymatebwyr, a gyflwynir yn Nhabl 4.4, yn dangos poblogaeth cyn ymddeol yn bennaf (89.89 y cant) gyda lledaeniad ar draws cenedlaethau.

Tabl 4.4 Oed yr ymatebwyr yng ngorsafoedd trenau Llandaf neu Radur

	Gorsaf Llandaf		Gorsaf Radur		Cyfanswm	
Ystod Oedran:	Rhif	Canran	Rhif	Canran	Rhif	Canran
16 — 24	7	13.73	7	15.56	14	14.58
25 — 34	18	35.29	7	15.56	25	26.04
35 — 44	8	15.69	9	20.00	17	17.71
45 — 54	9	17.65	11	24.44	20	20.83
55 — 64	5	9.80	5	11.11	10	10.42
65 — 74	3	5.88	4	8.89	7	7.29
75 — 84	0	0.00	2	4.44	2	2.08
85+	0	0.00	0	0.00	0	0
Gwell gennyf beidio â dweud	1	1.96	0	0.00	1	1.04

Ffynhonnell: Data sylfaenol o’r arolwg ar-lein

4.30 Pan ofynnwyd iddynt am eu statws cyflogaeth, cadarnhaodd yr ymatebwyr eu bod yn economaidd weithgar neu mewn addysg amser llawn, fel y dangosir yn Nhabl 4.5.

Tabl 4.5 Statws cyflogaeth ymatebwyr yng ngorsafoedd trenau Llandaf neu Radur

	Gorsaf Llandaf		Gorsaf Radur		Cyfanswm	
Statws Cyflogaeth:	Rhif	Canran	Rhif	Canran	Rhif	Canran
Cyflogedig llawn amser (35+ awr yr wythnos)	30	58.82	30	66.67	60	62.50
Cyflogedig rhan amser (llai na 35 awr yr wythnos)	9	17.65	4	8.89	13	13.54
Cyflogedig, contract dim oriau	1	1.96	1	2.22	2	2.08
Hunangyflogedig, gyda gweithwyr	3	5.88	0	0.00	3	3.13
Myfyriwr llawn amser	4	7.84	3	6.67	7	7.29
Wedi ymddeol	2	2.92	7	15.56	9	9.38
Di-waith / chwilio am waith	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Arall	2	3.92	0	0.00	2	2.08
Gwell gennyf beidio â dweud	0	0.00	0	0.00	0	0.00

Ffynhonnell: Data sylfaenol o’r arolwg ar-lein

4.31 Er mwyn deall yn well unrhyw faterion gallu corfforol neu feddyliol o fewn y boblogaeth a ymatebodd, gofynnwyd dau gwestiwn:

- A oes gennych chi gyflwr iechyd corfforol neu feddyliol neu salwch sy’n para neu y disgwylir iddo bara 12 mis neu fwy?
- A yw unrhyw un o'r cyflyrau neu'r salwch hwn yn effeithio arnoch chi yn unrhyw un o'r meysydd canlynol? (Ticiwch bob un sy'n berthnasol).

4.32 Yn gyffredinol, nododd 13.54 y cant (13 o ymatebwyr) fod ganddynt broblemau iechyd. Mae Tabl 4.6 yn manylu ar y cyflyrau. Sylwch, gallai ymatebwyr adrodd am broblemau iechyd lluosog.

Tabl 4. 6 Cyflyrau iechyd a nodwyd

	Gorsaf Llandaf		Gorsaf Radur		Cyfanswm	
Mater iechyd:	Rhif	Canran	Rhif	Canran	Rhif	Canran
Clyw	1	2.38	1	2.50	2	2.44
Symudedd	2	4.76	2	5.00	4	4.89
Deheurwydd	2	4.76	1	2.50	3	3.66
Cof	1	2.38	0	0.00	1	1.22
Iechyd meddwl	2	4.76	3	7.50	5	6.10
Stamina neu Anadlu neu Flinder	2	4.76	6	15.00	8	9.76
Cymdeithasol neu Ymddygiadol	2	4.76	1	2.50	3	3.66
Arall	1	2.38	2	5.00	3	3.66

Ffynhonnell: Data cynradd o arolwg ar-lein

Canfyddiadau o'r Gwelliannau i'r Gorsafoedd

4.33 Mae'r adran hon yn rhoi manylion am ganfyddiadau defnyddwyr rheilffyrdd o bob agwedd ar y gwelliannau i orsafoedd. Mae'n bwysig nodi bod y farn a fynegwyd yn adlewyrchu canfyddiadau cyfredol (2022), a all fod yn wahanol i'r hyn a allai fod wedi'i adrodd ar ddiwedd y gwaith yn 2018. Rhoddir enghreifftiau penodol isod.

4.34 Gofynnwyd i'r ymatebwyr fynegi lefel eu boddhad neu anfodlonrwydd â phob un o'r agweddau canlynol ar gyfleusterau'r orsaf:

- Arwyddion
- Gwybodaeth Teithio
- Mynediad i'r swyddfa docynnau a'r peiriannau tocynnau
- Diogelwch personol yn yr orsaf (ee teledu cylch cyfyng)
- Goleuo
- Aros a llochesi
- Argaeledd toiledau
- Mynediad gwastad i'r orsaf ac yn yr orsaf
- Lifftiau rhwng platfformau
- Parcio beiciau yn yr orsaf
- Maes parcio yn yr orsaf
- Cyfnewid â dulliau teithio eraill (ee Bws, Parcio a Theithio, ac ati).

4.35 Yn unol â pholisi iaith LIC, mae **arwyddion a byrddau gwybodaeth** yng ngorsafoedd Llandaf a Radur yn rhoi'r un amlygrwydd i'r Gymraeg a'r Saesneg. Mae cydnabyddiaeth o arian ERDF hefyd wedi eu harwyddo'n glir.

Ffigur 4.4: Arwyddion Amlieithog

4.36 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau uchel o foddhad gydag arwyddion** (63.83 y cant N=60), gyda dim ond 13.83 y cant (N=13) yn anfodlon. Mae arsylwi arwyddion ar y safle yn cadarnhau ei fod o ansawdd da ac yn y fformat amlieithog safonol ar gyfer gorsafoedd yng Nghymru. Serch hynny, roedd arwyddion yn ennyn rhywfaint o adborth nodedig gan ymatebwyr.

4.37 Yn **Radur**, dywedodd ymatebwyr:

- *“Gallai’r arwyddion yn y maes parcio sy’n nodi amodau parcio ceir fod yn gliriach i gadarnhau a all ceir aros wedi parcio dros nos am 24 awr?”*
- *“Ar y bont byddai defnyddwyr yn ei chael hi’n haws dod o hyd i’w platfform pe bai’r arwyddion yn gliriach. Hefyd, mae’r testun ar y byrddau digidol yn llawer llai nag ar yr hen fyrddau, felly mae’n anodd ei ddarllen o bell i gadarnhau pa blatfform i’w ddefnyddio.”*
- *“Arwyddion electronig ddim yn gweithio ar blatfform i'r dref ers dros flwyddyn. Dim cyhoeddiadau.”*

4.38 Yn **Llandaf**, dywedodd ymatebwyr:

- *“Byddai’n dda cael arwyddion ar ddau ben yr orsaf. Yn enwedig os nad ydych chi’n siŵr ble rydych chi’n mynd neu’n newydd i’r ardal.”*
- *“Does dim arwyddion platfform, felly dydw i ddim yn gwybod os ydw i ar blatfform un neu dau.”*

- *“Does dim llawer o arwyddion i’w defnyddio.”*
- *“Does dim arwydd digidol yn dangos yr amseroedd sydd ar gael ar yr ochr sy’n dod i mewn i’r dref”.*

4.39 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau uchel o foddhad gyda Gwybodaeth Teithio** (58.34 y cant N = 56), gyda dim ond 21.88 y cant yn anfodlon (N = 21). Mae anfodlonrwydd gyda gwybodaeth teithio ac arwyddion electronig yn cael ei fynegi'n gryfach yng ngorsaf Llandaf (29.41 y cant N = 15).

4.40 Mae byrddau gwybodaeth teithio safonol wedi'u lleoli wrth fynedfeydd yr orsaf.

Ffigur 4.5: Byrddau Gwybodaeth Teithio.

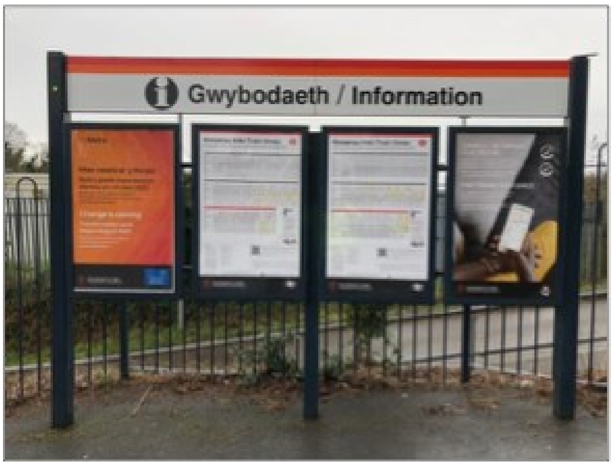

4.41 Yn **Llandaf**, dywedodd ymatebwyr:

- *“Nid oes gan y platfform gyda’r trenau i’r dref fwrdd ymadael ‘byw’ ac mae hwn wedi bod yn cael ei adeiladu ers 2 flynedd. Ni allwch weld pa drenau’n sy’n ymadael na diweddariadau ar gyfer trenau sy’n mynd i mewn i Gaerdydd.”*
- *“Arwyddion electronig ddim yn gweithio ar blatfform i'r dref ers dros flwyddyn. Dim cyhoeddiadau.”*
- *“Byddai’n dda cael arwyddion ar ddau ben yr orsaf. Yn enwedig os nad ydych chi’n siŵr ble rydych chi’n mynd neu’n newydd i’r ardal.”*
- *“Nid oes bwrdd teithio ar Blatfform 1 i ddweud pryd mae’r trên nesaf.”*
- *“Does dim bwrdd gwasanaeth electronig ar gyfer ochr y trac rwy’n ei ddefnyddio, felly mae’n rhaid i mi wirio’r amseroedd a’r niferoedd disgwyliedig ar-lein.”*

- *“Dim arwydd gweladwy o amserau trenau byw oherwydd gwaith peirianyddol ar draws y rhan fwyaf o’r orsaf, angen defnyddio ap ar-lein i ddarganfod pryd mae’r trên nesaf / os yw’n cael ei oedi.”*

4.42 Yn **Radur**, dywedodd ymatebwyr:

- *“Byddai’n ddefnyddiol cael arddangos amseroedd trenau wrth droed y grisiau ger y swyddfa docynnau sydd ar gau yn y prynhawniau a gyda’r nos.”*
- *“Ar ôl cyrraedd yr orsaf nid oes unrhyw ffordd o wybod gwybodaeth nes eich bod ar y platfform, yn defnyddio’r ap neu’n aros i siarad â’r swyddfa docynnau. Byddai bwrdd gwybodaeth cyrraedd/gadael ger y swyddfa docynnau o gymorth mawr.”*
- *“Yn aml mae nam ar y byrddau amser ‘byw’ a tydi’ nhw ddim yn cynnwys y wybodaeth gywir.”*

4.43 Mae mwy a **gwell cyfleusterau ar gyfer prynu tocynnau** (gweler Ffigur 4.6) yn agwedd arall ar y gwelliannau i orsafoedd sydd wedi gwella profiad teithwyr a gweithrediad effeithlon y gorsafoedd.

Ffigur 4.6: Swyddfa Docynnau a Chyfleusterau ATM yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur

4.44 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau uchel o foddhad gyda Mynediad i'r swyddfa docynnau a pheiriannau tocynnau** (85.42 y cant N = 82), gyda dim ond 3.12 y cant yn anfodlon (N = 3). Yn benodol, canmolwyd y staff yn fawr am eu cefnogaeth.

4.45 Yn **Radur** dywedodd ymatebwyr:

- *“Staff cyfeillgar. Peiriannau tocynnau hygyrch a hawdd eu defnyddio.”*
- *“Mae’r orsaf docynnau yn Radur yn agored ac mae rhywun (staff) ar gael yno yn rheolaidd.”*
- *“Does dim peiriant gydag opsiwn talu ag arian parod yng ngorsaf Radur.”*

4.46 Yn **Llandaf**, dywedodd ymatebwyr:

- *“Pan fydd ar agor, mae staff yn barod iawn i helpu, ond nid yw’r peiriannau newydd yn hawdd eu defnyddio.”*
- *“Mae’r swyddfa docynnau ar y platfform anghywir ar gyfer nifer y teithwyr sy’n mynd i Radur.”*

- *“I mi, mae’r orsaf yn hawdd i’w chyrraedd ond gallwn ddychmygu y byddai’r rhai â phroblemau symudedd sy’n dod o’r gogledd yn ei chael hi’n anodd mynd i’r swyddfa docynnau ac oddi yno, yn enwedig os yw’r lifftiau allan o drefn.”*

4.47 Mae'r defnydd o **deledu cylch cyfyng ar bolion, wedi'u gosod ar doeau ac o amgylch mynedfeydd lifftiau yn** gwella diogelwch teithwyr, yn ogystal â'r goleuadau gwell. Mae enghreifftiau i'w gweld yn Ffigur 4.7.

Ffigur 4.7: TCC yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur

4.48 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau gweddol uchel o fodlonrwydd â Diogelwch Personol yn yr orsaf (ee teledu cylch cyfyng)** (47.37 y cant N = 45), gyda dim ond 3.16 y cant yn anfodlon (N = 3). Cymerodd 34.74 y cant safbwynt niwtral ar y pwnc ac nid oedd gan 14.74 y cant arall unrhyw farn. Serch hynny, roedd canfyddiadau diddorol am ddiogelwch, yn enwedig gan fenywod, sy’n dod drwodd yn y sylwadau isod:

- *“Hapus i weld teledu cylch cyfyng. Mae’n gwneud i mi deimlo'n fwy diogel pan mae'n dywyll."*
- *“Fyddwn i ddim yn defnyddio’r orsaf yn y tywyllwch ar fy mhen fy hun.”*
- *“Rwy’n defnyddio’r orsaf yn bennaf fel cymudwr, gyda digon o bobl o gwmpas. Byddwn yn ei chael hi'n rhwystredig i deithio ar adegau tawelach, yn enwedig yn y tywyllwch, fel menyw ar fy mhen fy hun. Efallai bod y teledu cylch cyfyng mor anamlwg, dydw i ddim wedi sylwi arno.”*

- *“Doeddwn i ddim yn gwybod ei fod yma* [TCC].*”*
- *“Does dim teledu cylch cyfyng yn y maes parcio.”*
- *“Doeddwn i ddim yn ymwybodol fod yna unrhyw ddiogelwch yma* [yn Llandaf]*.”*

4.49 Mae'n amlwg bod y gwelliannau teledu cylch cyfyng anamlwg yn cael eu croesawu, ond nid yw rhai wedi sylwi arnynt. Os mai atal trosedd (yn hytrach nag erlyn ar ôl trosedd) yw'r bwriad y tu ôl i ddefnyddio TCC, yna dylid rhoi mwy o ystyriaeth i arwyddion amlwg sy'n rhybuddio defnyddwyr am y gosodiadau.

4.50 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau cymharol uchel o foddhad gyda Goleuadau o amgylch y gorsafoedd** (66.67% N = 64), gyda dim ond 8.33% yn anfodlon (N = 8). Mae lefelau goleuo priodol yn gysylltiedig â theimladau o ddiogelwch.

4.51 Gwnaed y sylwadau hyn gan yr ymatebwyr:

- *“Goleuadau llachar da drwy’r orsaf i gyd* [yn Llandaf]*.”*
- *“Goleuadau digon da i’w gweld gyda’r nos/yn ystod boreau cynnar.”*
- *“Mae’n helpu i deimlo’n ddiogel.”*
- *“Byddai’n well cael mwy o oleuadau ar y daith gerdded i’r prif faes parcio.* [yn Radur]
- *“Mae gormod o gorneli tywyll yno yn y nos.”*
- *“Mae’r orsaf* [Llandaf] *yn eitha’ tywyll yn ystod y gaeaf, gyda’r nosweithiau tywyll cynnar yn teithio adref yn gwneud i mi deimlo’n anniogel.”*
- *“’Rwy’n credu y gallai fod mwy o oleuadau fod yma yn enwedig yn ystod y nosweithiau tywyll.”*

4.52 Mae natur agored agored platfformau’r orsaf yn gwneud darpariaeth ar gyfer llochesi teithwyr yn ystyriaeth bwysig. Adolygwyd y cysyniad dylunio ar gyfer y cynlluniau gorsafoedd gan yr ymgynghoriaeth gynllunio arbenigol The Urbanists a ddatblygodd balet unedig o ddeunyddiau ac ystod o ddodrefn gyda'r nod o roi hunaniaeth genedlaethol i seilwaith trafnidiaeth yng Nghymru. Ers hynny mae'r llochesi newydd, a ddangosir yn Ffigur 4.8, wedi dod yn fodel ar gyfer eraill ledled rhwydwaith rheilffyrdd Cymru.

Ffigur 4.8: Llochesi Teithwyr yng Ngorsafoedd Llandaf a Radur

4.53 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau cymysg o foddhad gydag Ardaloedd Aros a Llochesi o amgylch y gorsafoedd** (48.96 y cant N = 47), tra bod 36.46 y cant yn anfodlon (N = 34). Mae llawer o'r anfodlonrwydd yn canolbwyntio ar natur anorffenedig ymddangosiadol amddiffyniad rhag tywydd gwael, yn enwedig yng ngorsaf Llandaf lle'r oedd 62.75 y cant yn anfodlon (N = 32).

4.54 Nododd cyfweliadau â’r contractwyr fod yr hen loches restredig yn Llandaf yn broblem. Ni dderbyniwyd caniatâd cynllunio i gael gwared ar y strwythur, felly mae'r ardal o amgylch y lloches yn anhygyrch ac yn hyll. Mae hyn yn cyfyngu ar gylchrediad ar y platfform ac yn rhwystro golygfeydd o arwyddion ymadael trenau.

4.55 Yng ngorsaf **Radur**, prin oedd y pryderon negyddol a fynegwyd gan ymatebwyr ac yn gyffredinol roeddent yn teimlo *“ar y cyfan* [bod] *nifer priodol o lochesi”* ond *“Mae posibilrwydd i ymestyn y lloches aros dan do i'w defnyddio mewn tywydd garw.”*

4.56 Yng ngorsaf **Llandaf** roedd ymatebwyr yn fwy parod i fynegi eu barn, gan ddweud:

- *“Er bod y gwelliannau wedi bod yn wych, mae’r gwaith oedi dilynol wedi golygu nad yw’r canopi hanesyddol mawr ar blatfform Caerdydd ei ddefnyddio ers dwy flynedd, sy’n gwneud aros am drên yn ofnadwy braidd.”*
- *“Mae’r hen adeiladau yn parhau i fod y tu ôl i rwystrau, pryd fyddan nhw’n cael eu gorffen?”*
- *“Does dim man aros ar hyn o bryd ac mae’n ymddangos bod y gwaith parhau i fynd rhagddo.”*
- *“Er bod yna feinciau ar blatfform 2, does dim un ar blatfform 1.”*
- *“Prin yw'r seddi sydd ar gael (yn enwedig i gysgodi pan fydd hi'n bwrw glaw).*
- *“Hoffwn gael mwy o fannau aros o dan do.”*
- *“Does unman cynnes i eistedd.”*
- *“Ar ochr y trac dwi’n ei ddefnyddio does dim man aros swyddogol. Rwy'n teimlo mai gwelliant ar hyn yw'r peth pwysicaf oll. Rwy'n eistedd ar y grisiau hyd yn oed pan fo hi’n wlyb rwyf wedi gweld yr henoed a’r rhai sy’n cael trafferth symud yn cael eu gadael i sefyll. Ers gweithio yn yr ardal am 2 flynedd rwyf wedi sylwi bod lloches, a gafodd ei labelu fel un “dros dro”, yn parhau i fod yr un fath.*
- *“Mae yna gysgodfa / lloches wedi torri ar y platfform dwi’n ei ddefnyddio a dim seddi yn unman. Ar ochr arall y trac ac ar y platfform arall mae DWY gysgodfa a DAU le eistedd. Nid yw'n gwneud unrhyw synnwyr!*
- *“Lloches/to’r prif blatfform wedi'i gau i ffwrdd. Lloches annigonol, safle adeiladu peryglus.”*

4.57 Er nad yw wedi'i gynnwys yn y Gwelliannau i Orsafoedd, cynhwyswyd cwestiwn ar y ddarpariaeth o gyfleusterau toiledau yn yr arolwg ar-lein i asesu angen, o ystyried nad yw'r cyfleusterau hyn yn cael eu cynnig yn y naill orsaf na'r llall ar hyn o bryd. Nid yw'n syndod bod yr **ymatebwyr wedi mynegi lefelau uchel o anfodlonrwydd â'r diffyg cyfleusterau toiled yn y ddwy orsaf** (53.12 y cant N = 51), gyda dim ond 3.13 y cant yn fodlon (N = 3).

4.58 Mae enghreifftiau o sylwadau ymatebwyr yn cynnwys:

- *"Mae toiledau gorsafoedd trenau fel arfer yn llanast felly gwell peidio â'u cael."*
- *"Dydw i ddim yn meddwl bod toiledau'n hanfodol ond mae cyfleusterau fel lleoedd newid cewynnau neu doiledau i'r rhai ag anableddau yn ymddangos yn bwysicach."*
- *"Dim toiledau yn y naill orsaf na'r llall, dim ond yn queen street a 'central'. Mae toiledau ar y trên yn amherthnasol pan mae gwir angen mynd, felly byddai toiled tra byddwch yn aros yn wych!!!"*
- *"Rwyf wedi bod angen defnyddio toiled ar sawl achlysur tra yn yr orsaf* [Llandaf]*, fodd bynnag, yr unig un yr wyf wedi ei weld yw ar gyfer staff ac anabl rwy'n credu. Unwaith eto mae angen gwelliant hanfodol arall."*
- *"Rwy'n meddwl y byddai toiledau yn yr orsaf yn fuddiol iawn i rai defnyddwyr."*

4.59 Ochr yn ochr â phrosiect Gwella Gorsaf ERDF, ymgymerodd Network Rail â gwaith hefyd i wella hygyrchedd o amgylch yr orsaf ac yn enwedig cyfleusterau i deithwyr â symudedd cyfyngedig. Ariannwyd y gwaith trwy raglen ategol Mynediad i Bawb. Roedd y rhain yn cynnwys darparu pontydd newydd rhwng y platfformau gyda lifftiau a mynediad gwastad ar gyfer mynd ar y trên. Darparwyd arwynebau cyffyrddol hefyd i gynorthwyo symudedd ar gyfer y deillion. Er nad yw'n rhan gyfan gwbl o werthusiad ERDF, teimlwn ei bod yn bwysig cydnabod synergedd y gwaith cysylltiedig, gan na ellir disgwyl i deithwyr wahaniaethu rhwng y ffrydiau ariannu wrth fynegi eu barn ar y gwelliannau.

4.60 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau uchel o foddhad gyda Mynediad Gwastad i'r orsaf ac oddi mewn** iddi (71.87 y cant N = 69), gyda dim ond 6.25 y cant yn anfodlon (N = 6). Cyfyngwyd y sylwadau ychwanegol i arsylwadau yn ymwneud â gorsaf Radur, er enghraifft:

- *"Nid oes mynediad gwastad o fewn yr orsaf – dim ond trwy lifft y ceir mynediad i blatfformau sy'n aml wedi malu."*
- *"Os ydw i'n dal y cerbyd cyntaf neu'r ail gerbyd ar blatfform un mae'n ymddangos bod bwlch sylweddol rhwng y trên a'r platfform sy'n achosi pryder i mi bob tro rwy'n gorfod mynd ar y trên. Fodd bynnag, rwy'n deall crymedd y trac*

sy'n rhedeg ar blatfform un felly os oes modd, os yw 4 cerbyd yn rhedeg, byddaf bob amser yn ceisio mynd ar y 2 olaf lle mae'r bwlch dipyn yn llai."

4.61 Mae Ffigur 4.9 yn dangos sut mae'r pontydd a'r lifftiau yn Radur yn cyd-fynd yn dda â seilwaith yr orsaf ac mae ansawdd y ddarpariaeth ar gyfer yr holl deithwyr yn dda. Defnyddir yr un dyluniad yn Llandaf.

Ffigur 4.9: Pontydd a Lifftiau a ariennir gan y Rhaglen Mynediad i Bawb.

4.62 Ar y cyfan, **mynegodd ymatebwyr lefelau gweddol uchel o foddhad gyda'r Lifftiau rhwng platfformau** (58.59 y cant N = 56), gyda dim ond 10.53 y cant yn anfodlon (N = 10). Serch hynny, roedd rhai safbwyntiau cryf am ddibynadwyedd y lifftiau fel y dangoswyd yn sylwadau'r ymatebwyr.

4.63 Dylid nodi bod gwefan TC yn ystod yr wythnos cyn yr arolwg yn cynnwys neges ar y pwnc hwn yn nodi "*Ni fydd y lifftiau rhwng Platfform 2 a Phlatfform 3 yn weithredol o hyn ymlaen hyd nes clywir yn wahanol yng ngorsaf Radur.*" Ar adeg cynnal yr arolwg ar-lein roedd pob lifft yn weithredol.

4.64 Gwnaed y sylwadau a ganlyn gan yr ymatebwyr:

- *'Mae'r lifftiau yn aml yn anweithredol, sy'n gwbl anfoddhaol."*
- *"Mae angen pont i gael mynediad at y platfformau* [yn Radur] *ond mae'r lifft i blatfform 1 yn anweithredol."*
- *"Mae'r lifftiau yn anweithredol yn gyson. Mae fy symudedd yn gyfyngedig ac mae'n wirioneddol anodd i mi ddefnyddio'r grisiau - anaml y ceir amser pan nad yw o leiaf 1 o'r tri lifft yn anweithredol. Rwy'n defnyddio cadair olwyn o bryd i'w gilydd ac ni fyddwn byth hyd yn oed yn ystyried dod â'm cadair i Radur gan fy mod yn gwybod na fyddaf yn gallu defnyddio'r lifft."*

- *“Byddai’n well o lawer gael ramp na’r lifftiau. Mae rampiau'n teimlo'n llawer mwy diogel na lifftiau, ac maent yn llawer symlach i'w defnyddio ar gyfer cadeiriau gwthio a beicwyr. Hefyd, ni all ramp dorri i lawr mor hawdd!”*
- *“Pan maen nhw'n gweithio maen nhw'n iawn ond sawl gwaith maen nhw wedi bod yn anweithredol sydd ddim yn deg iawn i bobl â phroblemau symudedd neu bramiau.”*

4.65 Gyda chynaliadwyedd mewn golwg, mae'r ymdrech i gynyddu'r nifer sy'n beicio fel ffordd o gyrraedd yr orsaf wedi'i hwyluso trwy ddarparu storfa feiciau ddiogel (gweler Ffigur 4.10).

Ffigur 4.10: Cyfleusterau Storio Beiciau yng Ngorsaf Radur

4.66 Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr fodlonrwydd â pharcio beiciau yn y ddwy orsaf** (31.25 y cant N = 30), o gymharu â dim ond 3.13 y cant yn anfodlon (N = 3). Roedd gan bron i ddwy ran o dair o’r ymatebwyr farn niwtral (26.04 y cant) neu ddim barn (39.58 y cant) ar y mater, sy’n adlewyrchu’r nifer isel o ymatebwyr sydd fel arfer yn beicio i’r orsaf drenau (gweler Tabl 4.7).

Tabl 4.7 Dull arferol o deithio i'r orsaf drenau

	Gorsaf Llandaf		Gorsaf Radur		Cyfanswm	
Cludiant:	Rhif	Canran	Rhif	Canran	Rhif	Canran
Gyrrwr car neu fan	13	25.49	20	44.44	33	34.38
Teithiwr car neu fan	0	0.00	2	4.44	2	2.08
Bws, bws mini neu goets	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Trên	1	1.96	3	6.67	4	4.17
Beicio	1	1.96	1	2.22	2	2.08
Tacsi	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Beic modur neu foped	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Cerdded neu redeg	35	68.63	18	40.00	53	55.21
Arall	1	1.96	1	2.22	2	2.08

Ffynhonnell: Data cynradd o arolwg ar-lein

4.67 Roedd sylwadau ymatebwyr ar barcio beiciau yn gyfyngedig, ond yn gadarnhaol gyda ffocws ar bryderon diogelwch:

- *“Da i'w gael ond braidd yn gyfyngedig. A oes camerâu teledu cylch cyfyng ar y raciau beiciau? Byddai hysbysiadau amlwg i’r perwyl hwn yn ddefnyddiol.”*
- *“Dim yn ddigonol a dwi ddim yn meddwl y byddai’n ddiogel gadael beic, byddai angen gwell diogelwch”*
- *“Byddai’n fuddiol cael raciau ar ochr y parêd.”* [yn Llandaf]
- *“Da gweld cysylltiadau teithio llesol.”*

4.68 **Ymgorfforwyd cyfnewid gyda dulliau eraill o deithio** (ee, Bws, Parcio a Theithio, ac ati) yn y gwelliannau i'r orsaf. Cynigir digon o le parcio am ddim, gyda chyfleuster parcio a theithio ychydig bellter o orsaf Radur. Yn gyffredinol, nid oedd ymatebwyr yn fodlon nac yn anfodlon, neu nid oedd ganddynt farn (72.92 y cant N = 70), gyda 18.75 y cant arall yn fodlon. Dylid darllen y canlyniad hwn ar y cyd â’r ymateb cadarnhaol iawn i’r ddarpariaeth parcio ceir, sy’n awgrymu bod cyfnewid i’r rheilffordd yn cael ei ganfod fel parcio’r car, a ategir hefyd gan ddata yn Nhabl 4.7 ar y dull o deithio i’r orsaf.

4.69 Crybwyllodd sylwadau ychwanegol yr ymatebwyr :

- *“Nid oes unrhyw gyfnewidfa rhwng bws a thrên ac eithrio’r bysiau cyfnewid rheilffordd presennol.”*

- *“Dim cyfeiriadaeth glir i arosfannau bysiau cyfagos.”*
- *“Mae safle bws agosaf Caerdydd ar ben y bryn.”*
- *“Dim beiciau ‘Next’ yn yr orsaf (*Llandaf)*.”*
- *“Mae’r gyfnewidfa â Theithio Llesol yn wael a gellid ei wella drwy gyswllt uniongyrchol â Thaith Taf – y mae digon o le i’w gael wrth ymyl y trac. Dyw hi ddim yn amlwg o’r tu fewn i’r orsaf* [Llandaf] *ble mae’r arosfannau bysiau.”*

4.70 Yng ngorsaf Radur ailddatblygodd Llywodraeth Cymru gylchrediad traffig ffyrdd a chyfleusterau parcio i greu cyfleuster Parcio a Theithio. Mae Ffigur 4.11 yn dangos maint y cyfleusterau a ddatblygwyd.

Ffigur 4.11: Cyfleusterau Parcio a Theithio gyda Gorsaf Radur yn y Cefndir

4.71 Mae'r gwaith o osod wyneb newydd ar gyfleusterau parcio ceir a gwell cylchrediad traffig yn y gorsafoedd yn llwyddiant o safbwynt defnyddwyr y rheilffyrdd. Yn gyffredinol, **mynegodd ymatebwyr lefelau uchel iawn o foddhad gyda pharcio ceir yn y ddwy orsaf** (76.05 y cant N = 73), o gymharu â dim ond 6.25 y cant yn anfodlon (N = 6). Cynigir darpariaeth ddigonol ar gyfer gyrwyr anabl yn agos at fynedfa'r orsaf.

4.72 Yn **Radur** dywedodd ymatebwyr:

- *"Mae cau'r maes parcio yn union gerllaw'r orsaf* [yn Radur] yn *ystod y dydd yn chwerthinllyd."*
- *"Prif faes parcio Radur ar gau ar gyfer gwaith adeiladu."*
- *"Clywaf fod cynlluniau i ddatblygu'r maes parcio gorlif* [yn Radur]*, a fyddai'n gamgymeriad enfawr gan fod parcio yn arfer bod yn boen go iawn."*
- *"Hoffwn gael y wybodaeth ddiweddaraf pryd y bydd y cyfleuster maes parcio yn agor eto yn nes at y platfform yn hytrach na defnyddio'r maes parcio arall, ac nid wyf yn gwrthwynebu iddo gyda llaw. Mae hyn yn seiliedig yn unig ar ddiogi a chyfleustra."*
- *"Mae'n iawn ar hyn o bryd ond cyn Covid byddai'r ddau faes parcio'n llenwi. Gyda chynlluniau i adeiladu ar faes parcio, cynyddu tai yn ardaloedd Radur sy'n debygol o gynyddu'r defnydd a'r posibilrwydd o ddychwelyd i lefelau teithio cyn Covid mae'n bosibl y bydd parcio'n annigonol."*
- *"Mae'n wych cael parcio am ddim ac mae'n ardal fawr felly fel arfer digon o le i barcio."*
- *"Llai o leoedd mewn hen faes parcio, byddai maes parcio newydd cyn-covid yn llawn yn gynnar iawn bob diwrnod o'r wythnos."*
- *"Gan fod y gwaith peirianneg yn cael ei wneud nid yw'r prif faes parcio yn cael ei ddefnyddio yn lle un rownd y gornel oni bai bod gennych chi fathodyn glas – mae gan lawer o bobl broblemau symudedd heb fathodyn glas ac mewn gorsaf drenau mae'n bosibl bod llawer o bobl yn tynnu bagiau trwm o'u ceir - mae hwn yn llwybr hirwyntog nawr o'r maes parcio arferol."*
- *"Cynyddodd y ceir sy'n gyrru i Radur oherwydd gwell (mwy) o barcio, ond nid yw'n gweithio, oherwydd mae tocynnau trên yn dal yn rhatach na Thongwynlais. Addaswch brisiau Tongwynlais ac yr un peth â RADUR PLÎS! Fel hyn does dim rheswm i yrru i mewn i Radur! Arbed traffig ac ar barcio yn y dyfodol!"*
- *"Cyn y pandemig roedd lleoedd parcio yn dynn iawn."*
- *"Byddai teledu cylch cyfyng yn y maes parcio yn well."*

4.73 Yn **Llandaf**, dywedodd ymatebwyr:

- *"Mae hyn yn wych, mae digon o leoedd ac mae'n ddefnyddiol iawn. Mae wedi'i oleuo'n dda, mae yna gamerâu o gwmpas hefyd – does gen i ddim cwynion."*

- *“Braf iawn cael lle parcio yn enwedig wrth ddod oddi ar y trên yn hwyr yn y nos.”*
- *“Mae yna ddigonedd o lefydd parcio sy’n rhad ac am ddim i’w defnyddio.”*
- *“Llawer o leoedd parcio gwych am ddim. Plîs cadwch hi felly.”*
- *“Mae’n ymddangos fel petai yn llawer gwell na’r maes parcio diwethaf, o ran lleoedd parcio.”*
- *“Dydw i ddim yn defnyddio’r maes parcio, ond mae wedi’i gynllunio’n llawer gwell ar gyfer cerddwr sydd angen mordwyo i gyrraedd y platfform.”*
- *“Mae hwn yn gyfleuster gwych yn yr orsaf ac yn rheswm mawr pam fy mod yn defnyddio Llandaf / yn dal y trên.”*

4.74 Er mwyn cael barn gyfannol ar y gwelliannau i orsafoedd, gofynnwyd i ymatebwyr a oedd y cyfleusterau gwell yn ei gwneud yn fwy tebygol y byddent yn defnyddio dull teithio ar drên. Dengys Ffigur 4.12 fod **y gwelliannau i orsafoedd dros draean o'r ymatebwyr yn gymhelliant cadarnhaol i ddefnyddio gwasanaethau rheilffordd i dros draean o'r ymatebwyr**. O weddill yr ymatebwyr nododd dros hanner na fyddai’r newidiadau’n dylanwadu ar eu defnydd o’r gorsafoedd (o bosibl oherwydd mai dyma’r opsiwn mwyaf hyfyw ar gyfer taith i’r gwaith).

Ffigur 4.12 Effaith Gyffredinol Gwelliannau i Orsafoedd ar y defnydd o'r Rheilffyrdd

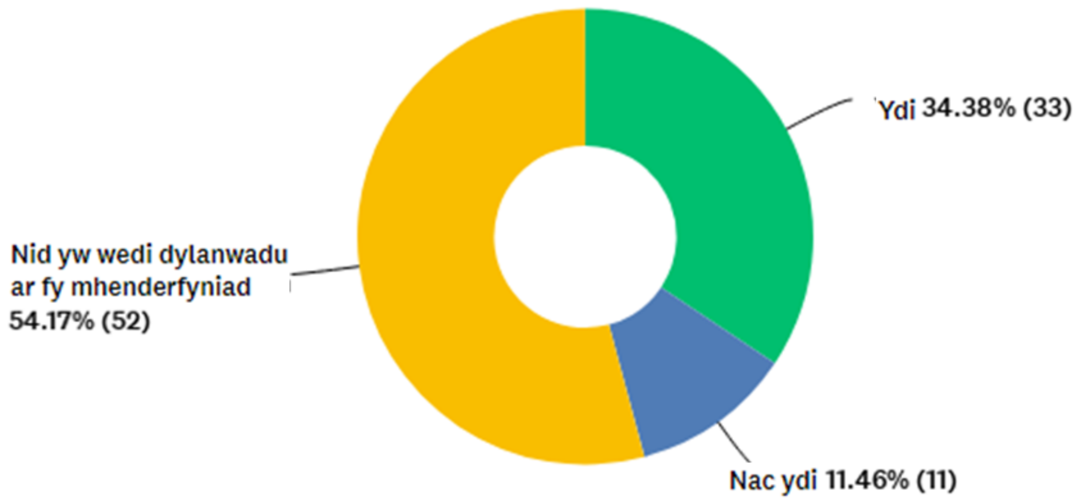

4.75 Roedd y sylwadau a dderbyniwyd ar y gwelliannau cyffredinol i orsafoedd yn gadarnhaol ar y cyfan, er enghraifft:

- *"Gwelliannau da ar y cyfan."*
- *"Mae'n llawer gwell ac yn cael ei werthfawrogi'n fawr."*
- *"Mae'n orsaf drefol ardderchog [Radur], fel y mae Llandaf hefyd."*
- *"Mae'n edrych yn smart iawn ac yn lân. Teimlad llawer mwy cyfoes."*
- *"Mae'n braf cael lifftiau ac mae parcio ceir yn llawer gwell."*
- *"Mae'r orsaf a'r gwelliannau yn dda. Rydym yn awyddus iawn i gynyddu ein defnydd o drafnidiaeth gyhoeddus a gadael ein car gartref, ond mae'r gwasanaeth cyffredinol yn rhwystredig ac yn bendant fe ellid gwella'r wybodaeth a ddarperir. Mae'r maes parcio a theithio wedi bod yn dda i'r rhai ohonom sy'n byw gerllaw, gan leihau traffig a pharcio."*
- *"Gwell mynediad i'r platfformau ar gyfer cadeiriau gwthio a'r anabl."*
- *"Gwnaethpwyd gwelliannau da iawn mae'n fwy hygyrch i bobl ag anableddau a rhai sy'n teithio gyda chesys mawr. Mae'r orsaf yn edrych yn llawer brafiach."*

4.76 Roedd rhai ymatebion yn canolbwyntio ar agweddau penodol lle'r oedd diffygion yn dal yn amlwg, er enghraifft:

- *"Ar y cyfan yn dda, ond does dim digon o leoedd parcio tymor hwy yn wyneb datblygiadau newydd yn yr ardal."*
- *"Mae'r lifft yn syniad gwych ond mae'r hyder a ydynt yn cael eu defnyddio yn isel. Maen nhw hefyd yn aml yn fudr."*
- *"Da, ond fe gollwyd y cyfle i gysylltu gyda mathau eraill o drafnidiaeth, yn enwedig beicio, gan fod llwybrau beicio gwael iawn i mewn i'r pentref. Pan adeiladwyd y maes parcio gorlif gallent fod wedi rhoi llinellau melyn dwbl ar Heol y Brenin ac ychwanegu lôn feics ac ati."*
- *"Da, ond yn rhwystredig bod y bont newydd wedi'i hadeiladu ar gyfer defnyddwyr ceir ac nid pobl leol – mae'r grisiau'n wynebu'r ffordd anghywir i deithwyr llesol i'r orsaf a thrwyddi ac yn gwneud y daith gerdded hirach. Mor rhwystredig fel bod teithio llesol yn amlwg yn eilradd i deithio mewn car. Byddwn wedi bod wrth fy modd yn cael ramp i fyny'r bont - fel merch dydw i ddim yn teimlo'n ddiogel yn defnyddio'r lifftiau weithiau ond byddai ramp agored braf ar gyfer cadeiriau gwthio a beiciau wedi bod yn wych."*

- *“Mae’r platfform yn dal i gael ei adeiladu ???? Ar ôl yr holl amser hwn*”. [Ymateb Llandaf]
- *“Roedd yn ymddangos fel petai’r gwaith ar y prif strwythur ar yr ochr i Gaerdydd yn rhan o’r gwelliannau – ac os felly maent yn ymddangos yn anghyflawn!”* [Ymateb Llandaf]
- *“Pa welliannau? Mae’r maes parcio mewn cyflwr gwell, ond mae platfform cyfeiriad y dref yn dal i fod ar ei hanner.”* [Ymateb Llandaf]
- *“Bydd Gorsaf Llandaf yn braf pan fydd wedi gorffen.”*
- *“Roeddwn i’n gobeithio y bydden nhw’n gosod seddi a lloches ar y ddwy ochr ac yn gosod cyfleusterau toiled.”*
- *“Da ond wedi’i lesteirio gan y prosiect dwy flynedd ar y canopi sydd wedi’i arafu, sydd wir angen ei adfer cyn gynted â phosibl.”*

Canfyddiadau Rhanddeiliaid o’r Gwelliannau i’r Gorsafoedd

4.77 Cynhaliodd y gwerthusiad gyfweliadau ag amrywiaeth o randdeiliaid a nodwyd gan LlC i ddeall yn well beth oedd disgwyliadau’r gweithrediad a sut y’i rheolir. Roedd y rhain yn cynnwys cynrychiolwyr o:

- Rhaglen Rheilffordd yn LlC
- Rheolaeth Blaenoriaeth ERDF yn LlC
- Chandler KBS sy'n gyfrifol am reoli cyflawni
- Trafnidiaeth Cymru.

4.78 Un her a wynebwyd gan y gwerthusiad fu argaeledd personél allweddol sy'n ymwneud â chynllunio a chyflawni'r prosiect Gwella Gorsafoedd, gan fod y rhan fwyaf wedi symud ymlaen. Serch hynny, mae'r rhai y cysylltwyd â hwy wedi bod yn addysgiadol iawn ac wedi galluogi golwg gyflawn o'r gweithrediad.

Canfyddiadau Rhanddeiliaid o’r Amcanion

4.79 Roedd yr holl randdeiliaid a gyfwelwyd yn glir ynghylch amcanion y gwaith gwella gorsafoedd, nid yn unig o ran y targedau meintiol (e.e. nifer y cyfleusterau rhyngfoddol a grëwyd neu a gafodd eu gwella), ond hefyd y nod i wella agweddau ar y seilwaith a gwella golwg a theimlad y gorsafoedd ar gyfer cwsmeriaid.

4.80 Cytunodd yr holl randdeiliaid fod yr amcanion wedi'u cyflawni'n llwyddiannus a bod y gorsafoedd bellach yn cael eu defnyddio'n dda yn dilyn gwelliant aruthrol yn ymddangosiad y ddwy orsaf.

4.81 Dywedodd rhanddeiliaid fod teithwyr bellach yn gallu cyrchu’r seilwaith rheilffyrdd yn haws, gan arwain at fwy o ddefnyddwyr rheilffyrdd ac felly llai o geir ar y ffordd. O fewn wythnosau ar ôl agor, gwelwyd bod y meysydd parcio’n llawn, sy’n cyd-fynd â’r cynnydd a welwyd yn nifer y teithiau trên.

4.82 Teimlai rhanddeiliaid fod gorsaf Radur yn arbennig yn cael ei defnyddio'n helaeth bellach. Adlewyrchwyd hyn yn y raciau beiciau a ddefnyddir yn aml yn syth ar ôl iddynt gael eu gosod (cyn y pandemig). Priodolodd rhanddeiliaid rywfaint o hyn i fynediad at Daith Taf. Teimlwyd hefyd bod y llochesi ar y platfform yn gwneud teithio yn brofiad mwy pleserus i deithwyr.

4.83 Dywedodd rhanddeiliaid fod y profiad yng ngorsaf Llandaf yn debyg i Radur gydag estyniad i'r maes parcio. Yma roedd mwy o bwyslais ar ddarparu cyfleusterau digonol. Mae wyneb y maes parcio dros dro gwreiddiol bellach wedi'i wella'n fawr gyda chynllun wedi'i ddiffinio'n dda. Mae gwelliannau eraill yn cynnwys goleuadau newydd, ffensys newydd rhwng preswylwyr a'r orsaf, estyniad i'r maes parcio a llochesi newydd. Y canfyddiad yw profiad gwell a mwy diogel i deithwyr.

4.84 Sicrhaodd y gwelliannau i orsafoedd fod y gorsafoedd bellach yn cydymffurfio â 'Deddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 2005' ar gyfer pobl â symudedd cyfyngedig.

Canfyddiadau Rhanddeiliaid ar Lywodraethu a Rheoli Prosiectau

4.85 Sefydlodd ChandlkerKBS, a reolodd y cynllun, strwythur llywodraethu cadarn gyda llinellau cyfrifoldeb clir a sefydlwyd cyfathrebu ar gyfer y Gweithrediad Gwella Gorsafoedd. Dangosir hyn yn y Siart Sefydliadol Cyflawni Prosiectau (gweler Ffigur 4.13).

Ffigur 4.1 3 Siart Sefydliadol Cyflawni Prosiectau

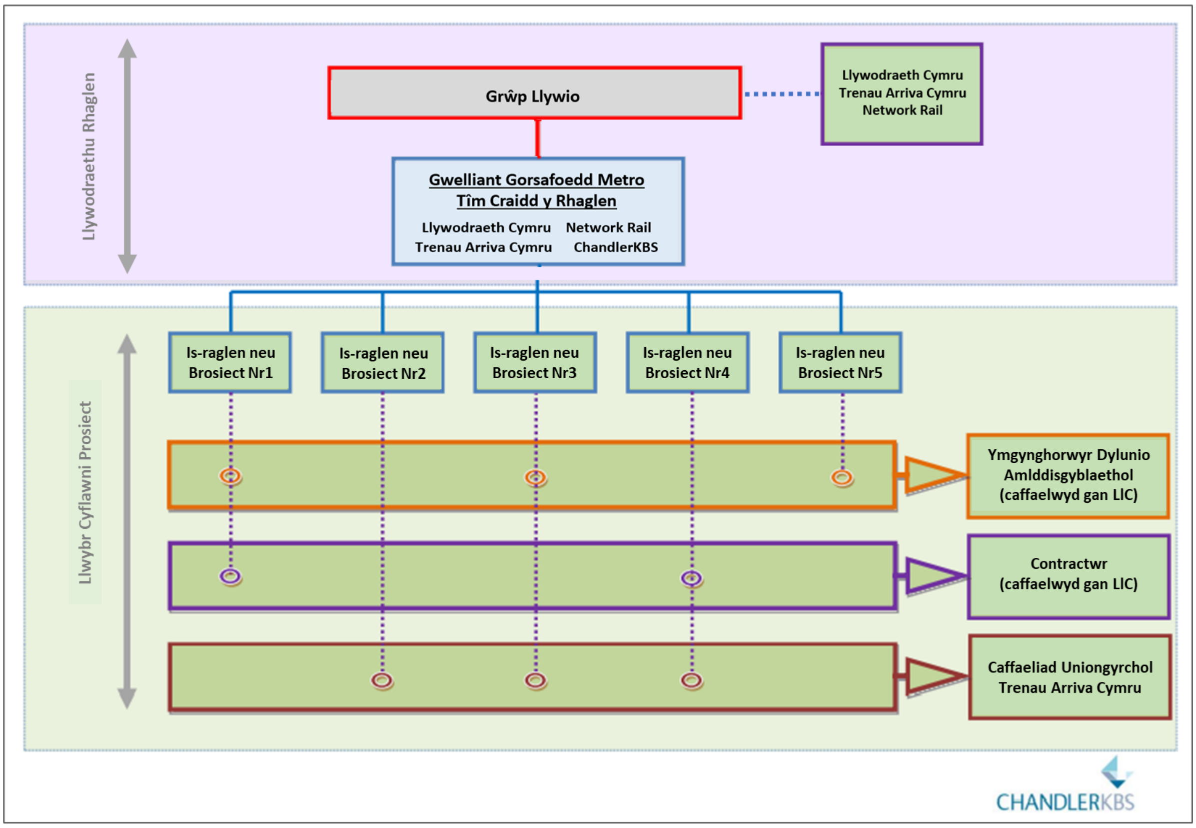

4.86 Hwylusodd y strwythur llywodraethu ddulliau adrodd a gwneud penderfyniadau da, a alluogodd y tîm rheoli i reoli'r gweithrediad yn effeithiol o ddydd i ddydd ac i ymdrin â newidiadau mewn modd amserol. Serch hynny, roedd rhai problemau o ran adnoddau yn y tîm rheilffyrdd, a arweiniodd at ormod o bwysau ar staff y prosiect ar adegau.

4.87 **At ei gilydd, mae'r gwerthusiad yn canfod bod rheolaeth y prosiect wedi bod yn effeithiol.** Mae Cynllun Cyflawni'r Prosiect yn diffinio ac yn disgrifio sut y cafodd y gweithrediad ei drefnu a'i reoli, gan gynnwys: strategaeth y prosiect, trefniadaeth, mesurau rheoli, rolau, cyfrifoldebau a pherthnasoedd rhwng personél allweddol y prosiect a rhanddeiliaid. Sicrhaodd y fframwaith hwn fod y cynllun yn cael ei gyflawni'n llwyddiannus.

4.88 Roedd y cyfathrebu rhwng y timau prosiect yn effeithlon gyda deialog agored a rheolaidd rhwng yr holl bartïon sy'n dangos hyblygrwydd da i ddiwallu anghenion sy'n dod i'r amlwg. Roedd cyfarfodydd contractwyr yn digwydd ar amserlen fisol i ddechrau, ond yn symud i gyfarfodydd bob pythefnos i drafod newidiadau ac

unrhyw gynnydd mewn costau. Wrth i'r contract fynd yn ei flaen, cynhaliwyd cyfarfodydd ychwanegol i ymdrin â llithriad yn narpariaeth y rhaglen a symudwyd i gyfarfodydd lleihau risg wythnosol. Dywedodd un rhanddeiliad *‘Roedd angen sawl cyfarfod yr wythnos arnom i barhau i symud.”*

4.89 Roedd problemau gyda Chaffael yn ystod y cam dylunio lle rhoddwyd gwahoddiadau i dendro ar gyfer y prif gontract cyn i Network Rail gwblhau a chymeradwyo'r cynllun. Arweiniodd newidiadau dilynol i'r dyluniad yn ystod y cyfnod tendro a thu hwnt at lawer o newidiadau, gan gymhlethu costio’r a dyfarnu'r gwaith.

4.90 Roedd angen llawer o newidiadau dylunio manwl ar Network Rail, a oedd yn anodd eu rheoli ac a oedd yn gwthio pris y contract yn uwch na'r gyllideb wreiddiol. Roedd peth llithriad yn y rhaglen yn anochel wrth i gwmpas y gwaith gynyddu.

4.91 Enghraifft o oedi oedd argaeledd y llochesi newydd oedd yn cael eu treialu. Roedd y dull o osod lloches yn anaddas (ee, nid oedd y datganiad dull yn berthnasol) gan ei fod yn mynnu bod y rheilffordd yn cael ei rhwystro ac nid oedd yn hawdd dod o hyd i eiddo'r rheilffordd. Yn ogystal, roedd yn rhaid i lochesi fodloni manylebau Network Rail, a bu'n anodd cytuno arnynt. Fodd bynnag, er gwaethaf yr anawsterau hyn mae llwyddiant y llochesi sy'n cael eu treialu wedi golygu y bydd y dyluniad yn cael ei gyflwyno fesul cam ar draws y cynllun Metro.

4.92 Arweiniodd rhestr o ‘waith i’w gwblhau’ hirfaith at oedi pellach yn ystod y cyfnod trosglwyddo. Er enghraifft, roedd gan adran ystadau Network Rail fanyleb a oedd yn llym iawn, a oedd yn anodd ei bodloni mewn rhai meysydd. Enghraifft arall oedd yr angen i unioni problemau a oedd a wnelo pyllau dŵr a oedd yn digwydd yn y maes parcio pan roedd hi'n bwrw glaw. O ganlyniad i'r oedi hwn, cyflawnwyd y gweithrediad ychydig yn hwyr.

4.93 Trwy gydol yr ymgyrch, roedd teithwyr a chymdogion yr orsaf yn cael eu gwybod y wybodaeth ddiweddara yn dda trwy gyfrwng deialog barhaus a chyfarfodydd lleol. Penodwyd swyddog cyfathrebu i ymgysylltu â'r cyhoedd (ee, roedd hyn yn golygu nad oedd unrhyw waith hwyr yn y nos, roedd preswylwyr yn cael gwybod ynghylch yr oriau gwaith ac roedd sŵn yn cael ei gadw i’r isafswm). Arweiniodd hyn at berthynas dda gyda theithwyr a chymdogion.

4.94 Oherwydd bod y prosiect Gwella Gorsafoedd wedi dod yn weithrediad ERDF yn hwyr yn y broses, nid oedd yr amodau adrodd ychwanegol wedi'u cynnwys yn y cytundebau contractwyr. Ar gyfer y prif gontractwr (Alun Griffiths) roedd hyn yn golygu bod angen canllawiau ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i sicrhau bod hawliadau costau cywir yn cael eu cynhyrchu.

4.95 Un o ddiffygion pellach y Dyfarniad Grant ERDF a oedd yn ôl-weithredol oedd bod rhai costau wedi dod yn anghymwys am gyllid. Enghraifft wych yw ffioedd dylunio ymgynghorwyr a chostau cam cynnar eraill nas rhagwelwyd.

Themâu Trawsbynciol

4.96 Yn unol â rheoliadau ERDF a Pholisi LlC, mae’r Cynllun Busnes yn amlygu set o gamau gweithredu y bydd y gweithrediad yn eu cymryd i gyfrannu at Themâu Trawsbynciol y Rhaglen o Gyfle Cyfartal a Phrif Ffrydio Rhywedd (CC&PFfRh), Datblygu Cynaliadwy (DC), a Threchu Tlodi ac Allgau Cymdeithasol. (TT&AC).

4.97 Gallwn gadarnhau bod yr amcanion a'r dangosyddion yn adlewyrchu'n agos y canllawiau a argymhellir yn nogfennaeth Matrics ThTau WEFO a bod y gweithrediad wedi gweithredu a chyflawni amcanion Themâu Trawsbynciol WEFO yn llwyddiannus. Trafodir ein hasesiad o lwyddiant y gweithrediad o ran bodloni'r amcanion hyn a'r Dangosyddion ThT Lefel Achos cysylltiedig (gweler Tabl 3.1) isod.

Sylwadau Cyffredinol

4.98 Oherwydd natur ôl-weithredol y gweithrediad hwn, roedd y prosiect eisoes wedi'i ddylunio, contractau wedi'u dyfarnu, a gwaith wedi dechrau ar y safle cyn i arian ERDF gael ei gymeradwyo'n derfynol. O ganlyniad, ni chafodd gweithgareddau ThT eu cynnwys yn y gweithrediad yn gynnar. Fe wnaethom ddysgu trwy gyfweliadau â rhanddeiliaid na fu unrhyw drafodaethau penodol ar ThTau o fewn tîm y prosiect trwy gydol y gwaith.

4.99 Nid oedd rhai contractwyr yn gyfarwydd â gofynion ThT ar gontractau ERDF ac nid oedd llawer i'w ddisgwyl ganddynt yn y maes hwn.

4.100 Er bod Rheolwr Rhaglen Rheilffyrdd yr UE yn gyfrifol am weithredu a monitro’r dangosyddion ThT, ni chafodd y gweithrediad fudd o nodi hyrwyddwyr ThT yn gynnar a allai fod wedi cefnogi’r gwaith o gydgysylltu a chyflawni gweithgareddau ThT.

4.101 Serch hynny, gan fod llawer o gamau gweithredu ThT (ee, arferion datblygu cynaliadwy) eisoes wedi'u hymgorffori yng ngweithrediadau contractwyr, bu rhywfaint o dystiolaeth dda o lwyddiannau ThT ar y prosiect er gwaethaf cyfyngiadau disgwyliadau.

Cyfle Cyfartal a Phrif Ffrydio Rhywedd

4.102 Yn gyffredinol, mae'r Gweithrediad wedi cymryd camau priodol i fynd i'r afael â gofynion Cyfle Cyfartal a Phrif Ffrydio Rhywedd.

4.103 Mae'r gweithrediad yn ategu ac yn ychwanegu at y gwaith adeiladu pontydd troed a lifftiau a wnaed o dan y cyllid 'Mynediad i Bawb' drwy ddarparu hygyrchedd ychwanegol fel yr amlygwyd gan adlinio meysydd parcio yn Radur a Llandaf, gwella'r dramwyfa i gerddwyr a darparu mannau ar gyfer cerbydau ar gyfer y rhai â namau symudedd ac yna mynediad gwastad ar y platfformau a’r lifftiau newydd.

4.104 Datblygwyd dyluniad y cynllun yn unol â Chynllun Trên a Gorsaf Hygyrch: Cod Ymarfer ar gyfer Pobl Anabl (rhifyn Mawrth 2015) ac yn unol â’r Asesiad o’r Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd yn 2016 i asesu anghenion defnyddwyr terfynol.

4.105 Cymerwyd i ystyriaeth adborth a dderbyniwyd o weithgareddau ymgysylltu a oedd yn amlygu'r angen am gyfleusterau 'gollwng teithwyr' gwell yn y gorsafoedd, gwell mynediad o ran cerdded, arwyddion a gwell llochesi.

4.106 Roedd y contractwr Alun Griffiths yn weithgar iawn gyda chysylltiadau cymunedol. Mae enghreifftiau o ymgysylltu cymunedol effeithiol i’w gweld yn:

- Y tair sesiwn galw heibio cyhoeddus a gafodd eu cynnal yn Siop Goffi Lews, Llandaf a ‘Hen Ystafelloedd Yr Eglwys / Old Church Rooms’ lle cafodd perthynas dda ei meithrin gyda’r gymuned.
- Datblygwyd perthynas dda hefyd gyda Rhandiroedd Gogledd Llandaf lle mae’r gwaith wedi’i wneud ar y rhandiroedd, gan gynnwys (a) symud darn mawr o bridd a’i ffurfio mewn ‘bwnd’ 50 metr i warchod ardal bywyd gwyllt, (b) un rhandir segur a oedd wedi gordyfu wedi cael ei lanhau, ei wneud yn wastad a’i baratoi ar gyfer aelod newydd, (c) rhan o’r ffordd wedi’i gorchuddio â phridd a sbwriel cyffredinol wedi’i lanhau, a (ch) ardal o laswellt a sbwriel cyffredinol wedi’i lanhau, 10 tunnell o dirlenwi wedi’i osod a’i rolio i weithredu fel maes parcio aelodau.

- Ymgysylltwyd â chynrychiolwyr 'Cynllun Mabwysiadu' Gorsaf Drenau Radur a Llandaf, gyda'r bwriad o adeiladu a gosod 2 blanhigyn pren wedi'u codi i'w harddangos yn y Gorsafoedd.
- Cyflawni tasgau adeiladu ar gyfer cymuned Hailey Court.
- Ynghyd â staff Radur, mae 26.3 kg o fwyd wedi’i roi i Fanc Bwyd Caerdydd 2017.
- Roedd perthynas dda wedi'i datblygu gyda Chlwb Criced Radur lle rhoddwyd cymorth i baratoi safle newydd ar gyfer sied storio gan gynnwys gosod sylfeini a chymorth i symud y sied.
- Rhoddwyd cymorth i Gyfeillion Afon Taf i gael gwared ar doiled cludadwy maint llawn o'r afon yng Ngorsaf Radur.
- Roedd yr ymgysylltu gydag ysgolion yn cynnwys nifer o ymweliadau addysgol ag Ysgol Gynradd Hawthorn Road Llandaf ac Ysgol Gynradd Radur, gan gysylltu â chwricwlwm yr ysgol a chyflwyno cyflwyniad 'Pontydd i Ysgolion' Sefydliad y Peirianwyr Sifil.
- Yn ogystal â'r gwaith a wnaed gan Griffiths, trefnodd ChandlerKBS gystadleuaeth Peintio y Pencampwyr Cynghreiriol lle cafodd detholiad o'r paentiadau gorau eu hargraffu a'u harddangos ar hysbysfyrddau o amgylch yr orsaf. Roedd hyn yn llwyddiannus iawn.

4.107 Ymdrinnir yn briodol â darpariaethau ar gyfer camau gweithredu ThT **Iaith Gymraeg yn yr Achosion Busnes Gweithredol.**

4.108 Roedd y gofynion i gydymffurfio â safonau’r Gymraeg (Cymru) 2011 ac i sicrhau nad yw cyhoeddiadau ac arwyddion gorsafoedd yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na’r Saesneg wedi’u cynnwys yng ngofynion y contract ar gyfer y gwaith adeiladu. Mae'r gwaith hefyd wedi gweld arwyddion uniaith Saesneg yn flaenorol ar y gorsafoedd yn cael eu disodli gan arwyddion dwyieithog.

4.109 Heblaw am y gofynion statudol, ychydig iawn o dystiolaeth a ganfuwyd o weithgareddau oedd yn cefnogi siaradwyr y Gymraeg.

Datblygu cynaliadwy

4.110 Mae tystiolaeth a gafwyd o ymweliadau safle ac ymatebion i arolygon yn cadarnhau bod y gweithrediad wedi cyfrannu at **ddatblygu a hyrwyddo trafnidiaeth integredig** gan gynnwys:

- Gwell Systemau Gwybodaeth Cwsmeriaid a oedd yn eu gwneud yn fwy deniadol ac yn haws i'w defnyddio i deithwyr.
- Standiau ychwanegol ar gyfer beiciau ym mhob lleoliad gyda theledu cylch cyfyng ar gyfer darparu mwy o ddiogelwch i annog integreiddio rhwng dulliau teithio a theithio llesol.

4.111 Er bod y llochesi beiciau newydd yn gymharol wag yn ystod ein hymweliadau â'r safle, cadarnhaodd y cyfweleion fod y raciau beiciau'n llawn yn y cyfnod byr rhwng agor y cyfleusterau a dechrau'r pandemig, felly mae mwy o ddefnydd o feiciau wedi llwyddo i annog teithio llesol.

4.112 Mae tystiolaeth o ymweliadau safle yn cadarnhau bod y gweithrediad wedi cyfrannu at **adeiladu cysylltiadau ffisegol newydd â gwasanaethau/llwybrau trafnidiaeth eraill** gan gynnwys:

- Creu llwybrau mwy diogel i gerddwyr i'r orsaf reilffordd, gan ddefnyddio teledu cylch cyfyng newydd, mynediad heb risiau, a gwell goleuadau.
- Mae gorsaf Radur yn bwriadu darparu cyfleuster parcio a theithio newydd â 187 o leoedd am ddim i annog newid moddol o'r car i drafnidiaeth gyhoeddus.

4.113 Mae goleuadau LED yn agos at Daith Taf yn annog pobl i deimlo'n fwy diogel wrth feicio oddi ar lwybr Taith Taf i Orsaf Radur.

4.114 Roedd y meysydd parcio Parcio a Theithio yn weddol lawn yn ystod ein hymweliadau â'r safle a chadarnhaodd y cyfweleion fod hyn yn wir o fewn rhyw wythnos i agor y cyfleuster. Mae'r cyfleuster hwn wedi lleihau nifer y teithiau car sydd eu hangen ac er nad yw wedi'i fesur fel rhan o'r gweithrediad, mae'n amlwg y bydd y gostyngiad mewn teithiau car yn arwain at arbediad mewn allyriadau CO_2; un o nodau allweddol datblygu cynaliadwy.

4.115 Rydym yn deall o'r cynllun busnes y bydd allyriadau CO_2 yn cael eu cadarnhau ar gyfer y cynllun Metro yn ei gyfanrwydd.

4.116 Er nad yw wedi'i restru fel gofyniad ThT, mae gweithrediad gweithdrefnau rheoli gwastraff cynaliadwy gan gontractwr Alun Griffiths fel rhan o'u Dangosyddion Perfformiad Allweddol, wedi arwain at ddargyfeirio gwastraff yn llwyddiannus o safleoedd tirlenwi, gan gyfrannu at dargedau gwastraff LlC. Nid yw hyn wedi'i feintioli.

4.117 Roedd gofyniad hefyd wedi'i ysgrifennu yn y contract cyflawni a oedd yn sicrhau bod yr holl bren i'w gaffael o ffynonellau cynaliadwy ac o goedwigoedd a / neu blanhigfeydd a reolir yn dda yn unol â'r Cyngor Stiwardiaeth Coedwigoedd (FSC).

Mynd i'r Afael â Thlodi ac Allgáu Cymdeithasol

4.118 Mae'r dangosydd 'Cyfleusterau rhyngfoddol wedi'u creu neu eu gwella' wedi'i nodi fel dangosydd perthnasol ar gyfer Thema Trechu Tlodi ac Allgáu Cymdeithasol yng nghanllawiau TCC WEFO.

4.119 Mae'r gwaith yn y ddwy orsaf wedi bod yn destun ymgynghori helaeth gyda grwpiau cymunedol lleol a phroses Asesiad Effaith Cydraddoldeb.

4.120 Roedd yr ymgynghoriad cyhoeddus yn cynnwys digwyddiadau 'galw heibio' lle gallai'r cyhoedd ddysgu mwy am y cynlluniau.

4.121 Mae Llywodraeth Cymru yn rhoi cymhorthdal i Fasnachfraint Rheilffyrdd Cymru a’r Gororau i sicrhau prisiau fforddiadwy i deithwyr. Mae darparu maes parcio am ddim yn y ddwy orsaf yn cefnogi ymdrechion i symud cymudwyr o'r car i drafnidiaeth gyhoeddus.

4.122 Mae tystiolaeth a ddarparwyd gan y Swyddog Cyswllt Cymunedol ar gyfer y cynllun yn cadarnhau bod cyfleoedd profiad gwaith wedi'u cynnig trwy Cysylltiadau Gwaith Caerdydd (CGC) i dri ymgeisydd yn Llandaf, fodd bynnag, gwrthodwyd cynigion. Serch hynny, cymerwyd profiad gwaith gan ddisgybl 16 oed a dreuliodd bum niwrnod yn cynorthwyo gydag amrywiol brosesau adeiladu.

4.123 Yn Radur, mewn partneriaeth â CGC, cafodd pedwar dyn di-waith eu cyfweld ar gyfer swydd glanhawr yn Radur. Gosodwyd hysbysebion yn lleol, a chymerodd menyw a oedd yn ddi-waith yn flaenorol y swydd. Yn ogystal, roedd dyn lleol a fu'n ddi-waith yn cael ei gyflogi'n llawn amser fel porthmon yn Radur.

4.124 Gwnaed ymdrech i ddenu ymgeiswyr di-waith tymor hir i rai o'r swyddi, ond bu hyn yn aflwyddiannus.

5. Casgliadau

5.1 Mae'r adran hon yn nodi casgliadau yn seiliedig ar ganfyddiadau allweddol y gwerthusiad ac yn cynnig persbectif ar wersi allweddol a ddysgwyd sydd â gwerth ar gyfer gweithrediadau tebyg yn y dyfodol.

5.2 Mae'r gwerthusiad wedi canfod tystiolaeth bod gweithrediad **Gwella Gorsaf Drenau Llandaf a Radur** wedi llwyddo i gyflawni'r holl ymrwymiadau, yr amcanion penodol (SO4.1 EW), y dangosyddion allbwn perthnasol a'r dangosyddion canlyniadau a amlinellwyd yn y Cynllun Busnes. Yn benodol, rydym wedi canfod yr hyn a ganlyn:

- Mae'r gwelliannau seilwaith yn cyfrannu at greu neu wella 2 gyfleuster rhyngfoddol tuag at darged allbwn cyffredinol y Rhaglen. **Felly, canfyddwn fod yr amcan meintiol hwn yn cael ei gyflawni** .
- Mae'r gwelliannau i orsafoedd yn cyfrannu at Amcan Penodol Dwyrain Cymru 4.1: *'Cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau trefol a chyflogaeth allweddol.'* Yn seiliedig ar ddata crai ar y defnydd o’r gwasanaeth (gan Swyddfa’r Rheoleiddiwr Rheilffyrdd) mae’n amlwg y bu cynnydd cyson mewn symudedd i ac o ganolfannau trefol a chyflogaeth allweddol sy’n gysylltiedig â’r gorsafoedd, a allai gael ei briodoli i ddarpariaeth gwasanaeth mwy deniadol. **Felly, rydym yn canfod bod dangosydd canlyniadau Amcan Penodol 4.1 wedi'i fodloni.**
- O safbwynt y buddiolwyr (defnyddwyr gorsafoedd) **bod y gwelliannau a wnaed yn cael eu gwerthfawrogi'n fawr** .
- Er na chafodd gweithgareddau ThT eu gweithredu'n ffurfiol o'r cychwyn cyntaf, maent wedi'u cyflawni'n effeithiol, oherwydd bod contractwyr eisoes wedi ymgorffori'r arferion hyn yn eu gweithrediadau o ganlyniad i ddysgu o gontractau ERDF blaenorol. **Rydym, felly, yn gweld bod y themâu trawsbynciol, y nodau, yr amcanion a'r dangosyddion sy'n ymwneud â ThT a amlinellir yn y Cynllun Busnes yn cael eu cyflawni** .
- Bod y **gwelliannau i orsafoedd ERDF wedi elwa o synergedd â’r rhaglen Mynediad i Bawb** a osododd gyfleusterau pontydd a lifftiau newydd yn y gorsafoedd i wella hygyrchedd o amgylch yr orsaf. O safbwynt buddiolwyr, mae defnyddwyr gorsafoedd yn fodlon iawn ar y cyfan â'r gwelliannau.

5.3 **Mae rheolaeth prosiect y gwaith wedi mynd yn dda** ac wedi arwain at wersi defnyddiol ar gyfer mentrau yn y dyfodol.

Gwersi a Ddysgwyd

5.4 Mae arsylwi cyflawniad y gweithrediad ynghyd ag adborth gan randdeiliaid a defnyddwyr gorsafoedd wedi nodi amrywiaeth o wersi a ddysgwyd, yr hyn a aeth yn dda a'r pethau nad oeddent yn gweithio'n dda.

5.5 Mae gwersi allweddol yn cynnwys yr hyn a ganlyn:

- Mae'n amlwg o'r trafodaethau â rhanddeiliaid bod natur ôl-weithredol ymgysylltu ag ERDF wedi cyflwyno heriau gweithredol na fyddent wedi'u hwynebu pe bai'r prosiect wedi dilyn y broses gymeradwyo gonfensiynol.
- Roedd perthynas dda rhwng y contractwyr a'r tîm cyflawni yn ffactor allweddol wrth gyflawni'n llwyddiannus.
- Dylid annog ymgysylltu effeithiol â'r cyhoedd bob amser, gan alluogi'r prif gontractwr i liniaru pryderon yn ystod y gwaith adeiladu. Roedd yn help bod swyddog cyfathrebu wedi'i benodi i ymgysylltu â'r cyhoedd (ee, roedd hyn yn golygu nad oedd unrhyw weithio hwyr yn y nos, roedd preswylwyr yn cael gwybod ynghylch yr oriau gwaith ac roedd sŵn yn cael ei gadw i'r lleiafswm).
- Gall y gweithrediadau ddarparu peilot ar gyfer dylunio a gosod cyfleusterau o'r radd flaenaf (ee, y llochesi ar-blatfform, a oedd yn unigryw ar y pryd). Creodd y manylebau deunydd heriau a gafodd eu datrys; sefydlu safon ddylunio ar gyfer ei chyflwyno'n ehangach ar draws y rhwydwaith rheilffyrdd.
- Mae pwysigrwydd amserlennu da o'r dechrau i'r diwedd yn holl bwysig. Nid oedd caffael yn ystod y cam dylunio yn gweithio'n dda, gan fod gwahoddiadau i dendro wedi'u cyhoeddi cyn i Network Rail gwblhau a chymeradwyo'r cynllun. Arweiniodd newidiadau dilynol i'r dyluniad yn ystod y cyfnod tendro at lawer o newidiadau, gan gymhlethu prisio a dyfarnu'r gwaith.
- Ni ddylid diystyru pwysigrwydd osgoi cyfnod trosglwyddo hir ar ôl cwblhau. Ar y gweithrediad hwn, parhaodd cwmpas a manyleb y gwaith i gael eu cynyddu gan berchennog yr orsaf, Network Rail, gan arwain at restr hirfaith, a ddefnyddiodd bron y cyfan o'r arian wrth gefn yn y gyllideb. Er bod y gyllideb wedi'i chynyddu, ni chafodd yr amserlen ei heffeithio'n ormodol.
- Mae cyfnodau adeiladu sy'n hir iawn yn dod yn ffynhonnell rhwystredigaeth i'r cyhoedd. Yn ogystal, mae cyfnodau cymeradwyo hir yn oedi mynediad i

gyfleusterau. Mae Llandaf a Radur yn orsafoedd agored ac roedd teithwyr yn gwlychu.

- Ni roddwyd digon o ystyriaeth i bwysigrwydd agweddau ThT o'r cychwyn cyntaf. Heb gynllunio cynnar bydd gweithrediadau'n ei chael hi'n anodd bodloni gofynion ThT.
- Oherwydd bod y gweithrediad wedi derbyn cyllid ôl-weithredol ERDF, nid oedd e-brisiad allanol parhaus wedi'i ymgorffori'n ddigonol. Roedd hyn yn golygu nad oedd cyfleoedd ffurfiol i unioni unrhyw ddiffygion posibl ar gael i randdeiliaid.

6. Argymhellion

6.1 Mae’r adran hon yn nodi’r argymhellion sy’n deillio o ganfyddiadau’r gwerthusiad. Wrth i'r Gwelliannau Gorsafoedd gael eu cwblhau, rydym wedi dewis canolbwyntio argymhellion ar agweddau sy'n generig ac a fyddai o fudd i fentrau yn y dyfodol.

- **Argymhelliad 1** – Dylid osgoi ceisiadau ôl-weithredol am arian grant, gan fod y rhain yn anochel yn creu anawsterau annisgwyl i'r tîm cyflawni (ee, cyflwyno gofynion adrodd ychwanegol a nodi costau cymwys).
- **Argymhelliad 2** – Dylid annog ymgysylltiad cymunedol eang yn gryf o gam dylunio’r cynllun a thrwy gydol y cyfnodau adeiladu. Roedd y contractwr Gwella Gorsafoedd yn weithgar iawn yn sefydlu cysylltiadau cymunedol a helpodd hyn i wneud cynnydd y datblygiad yn haws a lliniaru problemau posibl.
- **Argymhellion 3** - Mae angen i weithdrefnau caffael gael eu hintegreiddio'n briodol i ddatblygu cynlluniau a rheoli prosiectau yn-eu-blaen. Mae'r gwaith Gwella Gorsafoedd wedi dangos effaith negyddol cyhoeddi dogfennau tendro yn gamamserol (cyn pryd), gan greu manyleb ansefydlog, gan arwain at gostau ychwanegol.
- **Argymhelliad 4** - Er na fydd rhaglenni cronfeydd strwythurol yr UE fel ERDF bellach ar gael i Lywodraeth Cymru, dylai’r arferion a ddatblygwyd o fewn y gweithrediadau hynny a’r gwersi a ddysgwyd, gael eu dwyn ymlaen gan dimau fel WEFO o fewn rhaglenni newydd y DU.
- **Argymhelliad 5** – Mae ERDF wedi gwneud defnydd da o e- brisio drwy gydol cylch bywyd pob gweithrediad. Dylai Llywodraeth Cymru barhau i fynnu bod cynlluniau Monitro a Gwerthuso ar bob cynllun i sicrhau bod atebolrwydd yn cael ei gydnabod a bod camau unioni / lliniaru yn cael eu nodi yn gynnar.

Atodiad A – Canllaw Pwnc Cyfweliadau â Rhanddeiliaid

Gwerthusiad o’r Gwelliannau i Orsafoedd Trenau Llandaf a Radyr

Cefndir
Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Carreg Las, mewn partneriaeth â Loxley Consultancy i gwblhau gwerthusiad o Brosiect Gwelliannau Gorsaf Drenau Llandaf a Radyr.

Mae'r gweithrediad hwn yn cael ei ariannu ar y cyd gan Lywodraeth Cymru a Chronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (ERDF) ac mae'n cynnwys ystod o waith i wella cyfleusterau gorsafoedd trên. Agwedd allweddol o’r gwelliannau i'r seilwaith oedd gosod lifftiau i wella mynediad i deithwyr sydd â llai o allu symudedd a ariannwyd o dan y Rhaglen Mynediad i Bawb ar wahân i gyllid ERDF / Llywodraeth Cymru. Mae'r gwaith yn rhan o'r rhaglen Gwella Gorsafoedd Metro ehangach o fuddsoddiad cyfalaf mewn seilwaith trafnidiaeth gyhoeddus ar draws Prifddinas Rhanbarth Caerdydd y disgwylir iddo fod yn gatalydd ar gyfer ystod o ganlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a lles, gan gynnwys:

- Buddion economaidd uniongyrchol trwy fynediad haws at gyflogaeth ledled y rhanbarth
- Buddion cyd-gasglol
- Buddion datblygu ac adfywio ar goridorau allweddol ac o amgylch gorsafoedd allweddol
- Buddion amgylcheddol a chynaliadwyedd.

Yn ogystal, rhagwelir y bydd angen y cysylltedd gwell a ddarperir gan y cynllun i gefnogi twf poblogaeth ac i fynd i'r afael â thagfeydd cynyddol ar y ffyrdd, yn enwedig yng Nghaerdydd.

Y Gwerthusiad hwn
Bydd gwerthuso Gweithrediad Gwelliannau Gorsaf Llandaf a Radyr nid yn unig yn archwilio cyflawniad y gwaith i sefydlu economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y prosiect wrth gyflawni ei amcanion, ond hefyd yn sicrhau canlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a lles.

“Rydyn ni wedi cael eich manylion cyswllt chi fel rhywun sydd wedi chwarae rhan allweddol yn y Gweithrediad Gwella Gorsafoedd a allai ein cynorthwyo i egluro ei gyflawniad a'i ganlyniad.”

Yn unol â'n **Polisi Preifatrwydd** ni fydd unrhyw wybodaeth a roddwch yn cael ei phriodoli i chi yn ein hadroddiad heb eich cytundeb ymlaen llaw. Bydd y cyfweliad lled-strwythuredig yn llifo'n rhydd, felly gallwn archwilio unrhyw agweddau ar y gwaith sy'n dod i'r amlwg yn y drafodaeth. Rhagwelir y bydd y cyfweliadau yn para am gyfnod byr (e.e., uchafswm o 30 munud).

Ymhlith y cwestiynau a'r materion allweddol y mae Llywodraeth Cymru yn chwilio am ganfyddiadau arnynt, mae’r hyn a ganlyn:

- Pa mor effeithiol oedd y trefniadau rheoli a monitro prosiectau?
- A yw'r cyfathrebu rhwng partneriaid wedi bod yn effeithiol? Os felly, sut ac os na, yna pam?

- Pa wahaniaeth y mae'r prosiect wedi'i wneud ym mhob gorsaf? A yw'r gwahaniaethau a wnaed, wedi arwain at y canlyniad a fwriadwyd ac os do, sut ac os na, pam?
- A yw'r gwaith o gyflawni'r prosiect wedi cyd-fynd yn dda ag amcanion y prosiect?
- Beth weithiodd yn dda / beth na weithiodd, unrhyw broblemau a nodwyd a sut yr aethpwyd i'r afael â'r rhain?
- Sut ac i ba raddau oedd y gweithrediad yn darparu cyfleoedd i hyrwyddo'r Gymraeg?
- Sut y cyfrannodd y gweithrediadau at nodau Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol?

O fewn y fframwaith hwnnw rydym yn benodol eisiau deall sut yr aethpwyd i'r afael â Themâu Trawsbynciol (ThTB) a restrir yn Atodiad A. Rydym yn awyddus i ddod i wybod:

- A gafodd y gweithgareddau ThTB eu darparu yn y ffordd y rhagwelwyd, os na, pam a sut?
- A oedd y bai gweithgaredd ThTB yn cwrdd â disgwyliadau cyllidebol ac a oedd unrhyw gostau annisgwyl?
- Pa brofiad gafodd staff / contractwyr wrth gyflawni'r ThTB a sut oeddent yn teimlo ynghylch sut y'i cyflawnwyd?
- Sut y gellid gwella neu fireinio'r dull o weithredu ThTB?

Adran 1 Trosolwg o amcanion a llwyddiant y gweithrediad
Fel cefndir, hoffem sefydlu eich dealltwriaeth o'r Gweithrediad Gwella Gorsafoedd a'ch rôl benodol chi:

1. Eglurwch eich cyfranogiad chi yn fyr i sicrhau ein bod yn deall eich rôl yn y gweithrediad?
2. O'ch persbectif chi, beth yw'r amcanion allweddol, yr oeddech chi'n gobeithio y byddai'r Gweithrediadau Gwella Gorsafoedd yn eu cyflawni ac a gafodd yr amcanion allweddol hyn eu cyflawni / tangyflawni / cyflawni y tu hwnt i'r disgwyliadau?
3. I ba raddau y mae'r Gwelliannau Gorsaf wedi'u cyflawni ar y ThTB fel yr amlinellwyd yn y cynllun busnes a'r adroddiad cychwynnol hyd yn hyn. Y pedair thema yw:
    - Cyfle cyfartal a phrif ffrydio rhyw
    - Datblygu cynaliadwy
    - Mynd i'r afael â thlodi ac allgau cymdeithasol, a'r
    - Iaith Gymraeg.

Yn benodol, rydym yn awyddus i ganolbwyntio'ch ymateb o ran:

- Cydlyniant, ee a oedd y gofynion ar gyfer ThTB yn cael eu cyfleu i bawb dan sylw ac os felly sut;
- Eglurhad o'r dull cyflawni; a
- Gwersi a ddysgwyd hyd yma. Er enghraifft:
    - A oedd y nodau a'r targedau a osodwyd ar gyfer Gweithrediad Gwelliannau Gorsaf yn realistig ac yn gyraeddadwy? Os oedd, sut ac os na, yna pam?

- Ydych chi'n teimlo bod cyfleoedd yn cael eu colli i wella'r modd y darperir y ThTB?

Adran 2 Barn gyffredinol ar reoli'r gweithrediad
Yn olaf, hoffem archwilio'ch **barn** ar sut roedd y gweithgareddau'n cael eu rheoli.

1. A oedd unrhyw heriau yr oeddech yn eu hwynebu wrth gyflawni'r gwaith ac os felly pam?
2. Pa mor effeithlon ydych chi'n teimlo y bu'r cydlynu a'r rheolaeth gyffredinol dros y gwaith (ee, a ddarparwyd digon o arweiniad / cyfarwyddyd, a gafodd ThTBau eu cyfleu'n ddigonol i isgontractwyr, ac a nodwyd Hyrwyddwyr ThTB)?
3. Beth ydych chi'n meddwl a weithiodd yn dda iawn a beth oedd yn llai effeithiol yn eich barn chi? Beth fyddech chi'n ei wneud yn wahanol? A oedd unrhyw gyfyngiadau o ran cyflawni eich nod chi?

   Crynodeb o FUDDION o'r gweithgareddau

   - Beth yw'r **buddion pwysicaf a lwyddwyd i'w cael**, i'ch sefydliad (ee, unrhyw weithdrefnau a ddatblygwyd fel cymalau cymdeithasol sydd wedi'u cynnwys mewn dogfennau caffael, cyfleoedd i siarad Cymraeg wedi'i wella ac ati) a'r cyhoedd yn gyffredinol (ee, unrhyw ddigwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd)?
   - Beth yw'r agweddau **lleiaf llwyddiannus** ar gyflawni a pham? A wnaed unrhyw ymdrechion i oresgyn yr anawsterau hyn, neu i liniaru canlyniadau?

4. Sut (os o gwbl) y gellid gwella gweithgareddau cyflwyno'r ThTB?

Atodiad A - Gweithgaredd ThTB Gweithredol

Yn unol â gofynion ERDF, mae pob Gweithrediad yn integreiddio ystod o ganlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a lles trwy roi sylw i gamau gweithredu ThTB. Mae'r rhain yn canolbwyntio ar:

- Gyfle cyfartal a phrif ffrydio rhyw
- Datblygu cynaliadwy
- Mynd i'r afael â thlodi ac allgau cymdeithasol
- Yr iaith Gymraeg

Rhoddir sylw yn y gwerthusiad i ystod o Ddangosyddion ThTB Lefel Achos, sy'n benodol i'r gweithrediad hwn. Nodir y rhain isod.

Dangosyddion ThTB Lefel Achos

Prif Ddangosydd ThTB	Dangosyddion Lefel Achos
Cyfle cyfartal a phrif ffrydio rhyw	Gweithgaredd yn cefnogi siaradwyr yr Iaith Gymraeg Ymgysylltiad y Grŵp Mynediad i'r Anabl
Datblygu cynaliadwy	Datblygu mentrau trafnidiaeth gynaliadwy
ThTB Cyffredinol	Gweithgaredd arfer da ymgysylltu â rhanddeiliaid Integreiddio Cymalau Cymdeithasol Datblygu / ymgysylltu â Hyrwyddwyr ThTB

Atodiad B - Arolygon Ar-lein

Holiadur Gwella Gorsaf Drenau Llandaf a Radur Ar-lein

Gellir gweld ein Hysbysiad Preifatrwydd

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Carreg Las, mewn partneriaeth â Loxley Consultancy i gwblhau gwerthusiad o Brosiect Gwella Gorsaf Drenau Llandaf a Radur, a ariennir ar y cyd gan Lywodraeth Cymru a Chronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (a adwaenir yn gryno fel ERDF).

Fel rhywun sy'n defnyddio un o'r gorsafoedd, byddem yn croesawu eich barn ar y gwelliannau i'r gorsafoedd. Mae'r rhain yn cynnwys amrywiaeth o waith i wella cyfleusterau'r orsaf gan gynnwys gwell mynediad i deithwyr sydd â llai o allu o ran symudoledd.

Rydym yn cymryd pob rhagofal rhesymol i sicrhau preifatrwydd a diogelwch eich gwybodaeth. Mae ein hysbysiad preifatrwydd i'w weld yn y ddolen uchod.

Dylai'r arolwg gymryd llai nag 8 munud i'w gwblhau.

1. Pa orsaf drenau wnaethoch chi ei defnyddio heddiw?

- ◯ Llandaf
- ◯ Radyr

2. Pa mor aml ydych chi'n defnyddio gorsafoedd trên Llandaf neu Radur?

- ◯ Pob dydd
- ◯ 4-6 gwaith yr wythnos
- ◯ 2-3 gwaith yr wythnos
- ◯ Unwaith yr wythnos
- ◯ Unwaith bob pythefnos
- ◯ Unwaith bob mis
- ◯ Llai nag unwaith y mis
- ◯ Anaml / byth

3. Pa fath o gludiant ydych chi'n ei ddefnyddio fel arfer i gyrraedd yr orsaf reilffordd hon? 🗨 0

- ◯ Gyrrwr car neu fan
- ◯ Cyd-deithiwr mewn car neu fan
- ◯ Bws, bws mini neu goets
- ◯ Trên
- ◯ Beicio
- ◯ Tacsi
- ◯ Beic modur neu foped
- ◯ Cerdded neu redeg
- ◯ Arall (nodwch)

4. Gwnaethpwyd gwelliannau yn 2018 yng ngorsafoedd trenau Llandaf a Radur. Hoffem ddeall beth yw eich canfyddiad o'r cyfleusterau nawr. Ar gyfer pob agwedd o'r orsaf, nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd. **Awgrym; os ydych yn brin o amser gallwch neidio dros y blychau sylwadau a chwblhau dim ond y rhai lle mae gennych farn gref.** 🗨 0

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Arwyddion	◯	◯	◯	◯	◯	◯

5. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 0

6. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 0

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Gwybodaeth teithio, ac ati.	◯	◯	◯	◯	◯	◯

7. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 0

8. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Mynediad at y swyddfa docynnau a'r peiriannau tocynnau	○	○	○	○	○	○

9. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

10. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Diogelwch personol yn yr orsaf (ee teledu cylch cyfyng)	○	○	○	○	○	○

11. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

12. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd. 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Goleuo	○	○	○	○	○	○

13. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

14. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Mannau aros a llochesi	○	○	○	○	○	○

15. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

16. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Argaeledd toiledau	○	○	○	○	○	○

17. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

18. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Mynediad gwastad i'r orsaf ac oddi mewn iddi	○	○	○	○	○	○

19. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

20. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd. 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Lifftiau rhwng platfformau	○	○	○	○	○	○

21. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

22. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Parcio beiciau yn yr orsaf	○	○	○	○	○	○

23. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

24. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Parcio ceir yn yr orsaf	◯	◯	◯	◯	◯	◯

25. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

26. Nodwch lefel eich boddhad neu anfodlonrwydd 🗨 o

	Bodlon iawn	Bodlon	Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	Anfodlon	Anfodlon iawn	Dim barn
Cyfnewid â dulliau teithio eraill (Bws, Parcio a Theithio, ac ati)	◯	◯	◯	◯	◯	◯

27. A hoffech chi wneud sylw pellach ynghylch pam y rhoesoch yr ateb hwnnw? 🗨 o

28. A yw'r gwelliannau i orsafoedd trên yn 2018 wedi ei gwneud yn fwy tebygol y byddwch yn dewis teithio ar y trên? 🗨 o

◯ Ydi

◯ Nac ydi

◯ Nid yw wedi dylanwadu ar fy mhenderfyniad

29. Beth yw eich canfyddiad cyffredinol o'r gwelliannau a wnaed yn 2018 a pham ydych chi'n meddwl hynny?

30. Ar gyfer pa fath o daith ydych chi'n defnyddio'r orsaf reilffordd yn bennaf?

☐ Cymudo i'r Gwaith neu o'r Gwaith

☐ Cymudo i neu o Ysgol / Addysg Bellach

☐ Taith hamdden (e.e. siopa, sinema, ymweld â ffrindiau a pherthnasau, chwaraeon)

31. Beth yw eich Rhyw? Bydd cwestiwn am hunaniaeth o ran rhywedd yn dilyn yn ddiweddarach yn yr holiadur

- ◯ Benyw
- ◯ Gwryw
- ◯ Gwell gennyf beidio â dweud

32. A yw'r rhyw yr ydych yn uniaethu ag ef yr un peth â'ch rhyw a gofrestrwyd adeg eich geni?

- ◯ Ydi
- ◯ Na [nodwch hunaniaeth o ran rhywedd]
- ◯ Gwell gennyf beidio â dweud
- ◯ Os ateboch Naddo uchod, a hoffech nodi eich hunaniaeth rhywedd yma.

[ ]

33. Pa un o'r bandiau oedran canlynol ydych chi'n perthyn iddo?

- ◯ 16-24
- ◯ 25-34
- ◯ 35-44
- ◯ 45-54
- ◯ 55-64
- ◯ 65-74
- ◯ 75-84
- ◯ 85+
- ◯ Gwell gennyf beidio â dweud

34. A oes gennych gyflwr iechyd corfforol neu feddyliol neu salwch sy'n para neu y disgwylir iddo bara 12 mis neu fwy?

- ◯ Oes
- ◯ Nac oes
- ◯ Ddim yn Gwybod
- ◯ Gwell gennyf beidio â dweud

35. A yw unrhyw rai o'r cyflyrau neu'r mathau hyn o salwch yn effeithio arnoch chi yn unrhyw un o'r meysydd canlynol?

- ☐ Golwg (er enghraifft dallineb neu olwg rhannol)
- ☐ Clyw (er enghraifft byddardod neu glyw rhannol)
- ☐ Symudedd (er enghraifft cerdded pellteroedd byr neu ddringo grisiau)
- ☐ Deheurwydd (er enghraifft, codi a chario gwrthrychau, defnyddio bysellfwrdd)
- ☐ Dysgu neu ddeall neu ganolbwyntio
- ☐ Cof
- ☐ Iechyd meddwl
- ☐ Stamina neu anadlu neu flinder
- ☐ Yn gymdeithasol neu'n ymddygiadol (er enghraifft yn gysylltiedig ag anhwylder sbectrwm awtistiaeth (ASD) sy'n cynnwys Asperger, neu anhwylder diffyg canolbwyntio a gorfywiogrwydd (ADHD))
- ☐ Arall (nodwch)
- ☐ Dim un o'r uchod
- ☐ Gwell gennyf beidio â dweud
- ☐ Arall (nodwch)

36. Sut byddech chi'n disgrifio eich hunaniaeth genedlaethol? [Dewiswch bob un sy'n berthnasol]

- ○ Cymraeg
- ○ Saesneg
- ○ Albanaidd
- ○ Gwyddelig - Gogleddol
- ○ Prydeinig
- ○ Gwyddelig
- ○ Arall [disgrifiwch]

37. Beth yw eich grŵp ethnig? (Dewiswch un opsiwn sy'n disgrifio orau eich grŵp ethnig neu gefndir)

Gwyn - Cymreig / Seisnig / Albanaidd / Gwyddelig Gogleddol / Prydeinig
Gwyn - Gwyddelig
Gwyn - Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig
Gwyn - Unrhyw gefndir Gwyn arall (disgrifiwch yn y blwch sylwadau isod).
Grwpiau ethnig Cymysg / Lluosog - Gwyn a Du Caribïaidd
Grwpiau ethnig Cymysg / Lluosog - Gwyn a Du Affricanaidd
Grwpiau ethnig Cymysg / Lluosog - Gwyn ac Asiaidd
Grwpiau ethnig Cymysg / Lluosog - Unrhyw gefndir ethnig Cymysg / Lluosog arall (disgrifiwch yn y blwch sylwadau isod).
Asiaidd / Asiaidd Prydeinig - Indiaidd
Asiaidd / Asiaidd Prydeinig - Pacistanaidd
Asiaidd / Asiaidd Prydeinig - Bangladeshaidd
Asiaidd / Asiaidd Prydeinig - Tsieineaidd
Asiaidd / Asiaidd Prydeinig - Unrhyw gefndir Asiaidd arall (disgrifiwch yn y blwch sylwadau isod).
Du / Affricanaidd / Caribïaidd / Du Prydeinig - Affricanaidd
Du / Affricanaidd / Caribïaidd / Du Prydeinig - Caribïaidd
Du / Affricanaidd / Caribïaidd / Du Prydeinig - Unrhyw gefndir Du / Affricanaidd / Caribïaidd arall (disgrifiwch yn y blwch sylwadau isod).
Arabaidd
Grŵp ethnig arall - Unrhyw grŵp ethnig arall, [disgrifiwch]

38. Os ateboch 'Unrhyw grŵp ethnig arall' yn C37, disgrifiwch yn y blwch sylwadau

39. Beth yw eich crefydd?

- ◯ Dim crefydd
- ◯ Cristion (pob enwad)
- ◯ Bwdhaidd
- ◯ Hindŵ
- ◯ Iddewig
- ◯ Mwslemaidd
- ◯ Sikh
- ◯ Unrhyw grefydd arall, disgrifiwch

40. Beth yw eich statws cyflogaeth? [ticiwch un]

- ◯ Cyflogedig llawn amser (35+ awr yr wythnos)
- ◯ Cyflogedig rhan amser (llai na 35 awr yr wythnos)
- ◯ Cyflogedig, contract dim oriau
- ◯ Hunan-gyflogedig, gyda gweithwyr
- ◯ Hunan-gyflogedig, heb weithwyr
- ◯ Myfyriwr llawn amser
- ◯ Wedi ymddeol
- ◯ Di-waith / chwilio am waith
- ◯ Arall (ysgrifennwch os gwelwch yn dda)
- ◯ Gwell gennyf beidio â dweud